Ч. 239 (14.783). Львів, пятниця 29. жовтня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

На допомогу нашій молоді!

УКРАЇНЦІ!

У великій потребі звертаємось до Вас. Кинена на поталу незавидної долі, позбавлена належної опіки наша студіююча молодь жде від Вас негайної помочі. Ви не можете відмовитись і не дати їй того, що їй неодмінно конечне, Ви не можете залишитися глухими на її заклики.

Йде про поміч тим, що вже в найближчому часі мають заняти позиції батьків, про молоде покоління, що на зміну старшому прийти має. Воно мусить переняти ті великі обовязки провідної верстви нації, від яких виконання залежить наше майбутнє.

Та чи сучасне положення українського студентства сприяє цьому, щоб воно могло в майбутньому піднятись цих завдань?

Українці! Наше студентство стоїть перед небезпекою фізичного нидіння. Навіть ця мала кількість нашої інтелігентської молоді — бо число нашого студентства постійно зменшується — не може знайти відповідних умовин праці. Холодне мешкання і постійне недоживлювання, брак грошей на оплати і книжки — ось умовини, в яких нашому студентству приходиться працювати. Коли ще згадати про утруднений для нього доступ до високих шкіл, то образ доповнюється.

Стоїмо перед можливістю заглади нашої інтелігентської молоді. Це веде до утрати провідної верстви нації. За тисячеліття нашої історії тратили ми вже нераз нашу провідну верству. Це коштувало нас цілі століття неволі. Допустити до подібного тепер, значить — перечеркнути можливости нашого національного розвою на століття, значить — закріпити власну неволю!

Інстинкт самозбереження, свідомість нашого великого майбутнього та наша національна гордість не можуть допустити до того, щоб на наших очах нидів цвіт української нації.

Українці! У Львові діє від чотирьох місяців Краєвий Комітет Допомоги Українському Студентству, що рішив нести допомогу тим молодим людям, які крізь злидні студентського життя продираються до своїх цілей. І рівночасно станув Комітет перед фактом браку відповідних фондів. Ось саме тепер на початку шкільного року напливають до Комітету сотки прохань по допомоги на оплати, книжки і життя. Їм не можна відмовити! Це просять люди, які хочуть учитися, які своєю громадянською працею сторицею сплатять довг вдячности свому громадянству. Тому кожний даток на допомогу студентству це національно-громадський чин, це акт помочі людям, які мають продовжувати працю старшого покоління, які мають творити наше майбутнє. Хто відмовляється від помочі студентству, той відмовляється від одного з найважніших національних обовязків. Бо яку вартість, як нація, представлятимемо, коли не створимо можливостей істнування нашій молоді, коли не запевнимо собі постійного доплиу нових молодечих сил?

Отже тому взиваємо Вас, Українські Громадяни, принести негайну поміч нашій студіюючій молоді! Кожна лепта може вратувати неодну вартісну одиницю, перед якою стоїть сьогодні марево упадку. Не прогай, Український Громадянине, нагоди стати причасним у цьому великому ділі! В сьогоднішньому числі Твоєї ґазети долучений чек Пром-Банку з дopискою: На допомогу студентству. Виповни його негайно і занеси до найближчого поштового уряду! Тоді щойно Твоє сумління може бути спокійне, тоді щойно можеш бути гордий, що Ти Твоїм, навіть дрібним, датком причиняєшся до великого діла, до творення провідної верстви нації, до її розросту.

Нехай ніодин чек не буде змарнований, нехай кожне українське серце відгукнеться на прохання незаможного студента, нехай українська молодь знає, що українському громадянству її доля не байдужа!

У Львові, дня 23. жовтня 1937.

ЗА ПРЕЗИДІЮ КРАЄВОГО КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ:

Д-р Павло Цимбалістий, голова. **Д-р Конст. Чехович**, секретар.

Револьта в Мадриді.

У вівторок вечором частина населення Мадриду підняла револьту проти червоної влади; безпосередньою її причиною була вістка про упадок Хіхону та перенесення валенсійського уряду до Барсельони. Національні війська вислали до Мадриду стежі, щоб розяснити положення.

Валенсійський уряд не потверджує ані не заперечує цих вісток.

НАЦІОНАЛЬНІ ПРАПОРИ НАД МАДРИДОМ.

З національних становищ під Мадридом видно на багатьох домах на передмістях і в центрі білі та червоно-золоті (національні) прапори.

НАЦІОНАЛЬНОЮ ФЛЬОТОЮ КОМАНДУЮТЬ ЕСПАНСЬКІ СТАРШИНИ.

„Радіо Националь" категорично заперечує вістки зі закордонної преси, немов би більшість старшинського корпусу національної маринарки становили німці. На ділі всі старшини національної маринарки: еспанці.

10.000 ЖЕРТВ ЧЕРВОНОГО ТЕРОРУ В АСТУРІЇ.

Авас подає: Національна влада найшла в Хіхоні архіви документів, що червоні відбирали життя 10.000 людей.

—o—

Sygn. VI. 1. Pr. 211/37. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Małcki, Sędziowie S. O. Dr J. Locker i S. O. R. Michale w sprawie konfiskaty nr. 225 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 13. października 1937 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 211/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 19. października 1937, po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: A) uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 12. października 1937 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 225 z daty Lwów, dnia 13. października 1937 r., zawierającego w artykułach p. t. 1) „Kryk i mowczannia" w ustępie od słów: „jakych przywyszcza" — do słów „skresłyły" — i 2) „Antysemityzm u nowych formach" — w całości, znamiona występku z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 60 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21. ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862, Dz. p. p. nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. B) nie uwzględnić wniosku Prokuratora o uznanie za usprawiedliwioną konfiskatę umieszczonego w wymienionym czasopiśmie artykułu p. t. „Interwencija u sprawi ostannich protyukrajinśkych wystupiw u Lwowi" i konfiskatę tego artykułu uchylić. — Uzasadnienie. do A) Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu szerzenie nieprawdziwych wiadomości o stosunkach wewnętrznych politycznych w Państwie Polskim, mogących wywołać niepokój publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — do B) W treści artykułu pod B) wymienionego nie dopatrzył się Sąd znamion żadnego przestępstwa. — Przewodniczący: Ł. Małcki wr. Protokólant: M. Stachurski wr. Za zgodność: wz. Warzeszczak, p. k., kier. sekret.

—o—

15 літ фашизму при владі.

Львів, 28. жовтня 1937.

26. квітня 1915. року італійський премієр Сонніно підписав у Льондоні тайний договір, що став явним щойно після приходу в Росії до влади большевиків, які оголосили частину архіву міністерства закордонних справ. На підставі обіцянок, що їх Італія дістала в отому льондонському пакті, вона виповіла Австро-Угорщині війну 23. травня 1915. р., Німеччині аж 26. серпня 1916. р. Війна скінчилась розгромленням і ліквідацією австро-угорської монархії та катастрофою Гогенцолернів. Італія дістала Тріест і південний Тироль, але ні клаптика з обіцяної італійської частини французького побережжя. Знехтували її теж у поділі німецьких кольоній і трактували ввесь час у Версалі як мурина, що зробив своє та повинен відійти.

І тих 23.500 кв. кільометрів, що їх дістала Італія як свою пайку при поділі воєнної добичі, не тільки не причинилось до поліпшення долі італійського народу, але й стало джерелом нових величезних клопотів. Південний Тироль — під господарським оглядом найтісніше звязаний з австро-німецькими краями, під національно-політичним — площина конфліктів з цілим німецьким світом. Тріест — це спершу була позиція радше престіжева, бо при політичній та господарській анархії середньої Европи порт не мав великого господарського значіння, а славянське населення міста й околиці стало площиною вічних конфліктів зі славянським Балканом. Брак вугля й заліза, безробіття, нужда, конечність імпортувати збіжжя, — ці соціяльні й господарські моменти тільки згущували атмосферу, пересичену невдоволенням зі своїх воєнних союзників, жалем з приводу даремних жертв війни та пристрастями партійної гризні. Консерватисти, демократи, клерикали, соціялісти й анархісти — творили мозаїку партій та ідеольоґічних напрямків, які в невпорядкованих соціяльно-економічних відносинах мусіли боротьбою за доктрини і владу розсаджувати країну.

В червні 1920. р. прийшов до влади знову старий ґерманофіл Джіолітті, що його підчас війни заступили були такі мужі, як Саляндра, Сонніно, Орляндо, Нітті, Бочеллі. У кабінеті Джіоліттія засіла й індивідуальність тої міри, що Бенедетто Кроче, як міністр освіти. Кабінет той повів боротьбу з економічною кризою драконськими засобами: оподаткували маєтки, добуті з війни, заборонили трести харчевих продуктів, встановили примус управляти ріллю під загрозою вивласнення. А всеж, доріжня і безробіття довели у вересні того 1920. року до перших великих заворушень у північній Італії. Комунізм робив шалені поступи. Хитався ввесь державний устрій та суспільний лад. Останнім урядом, що пробував ратувати його, був кабінет Факти й Шанцера, що прийшов до влади 19 лютого 1922, а вже 19. червня мусів димісіонувати. Провадючи дальше агенди з браку охочих наслідників — 7-го серпня той уряд проголосив у більшости італійських провінцій стан облоги. Події вже переvалювались: 24. жовтня 1922 фашистівський конгрес у Неаполі рішив марш на Рим, який скінчився тріюмфальним походом на столицю 30. жовтня 1922. року. Король врятував династію, поручаючи Бенітові Мусолініеві скласти новий кабінет.

Таким робом із партійно-політичного хаосу зродилась в Італії нова політична партія, яка всі дотеперішні зліквідувала, ввівши монопартійну систему. З соціяльно-економічної кризи виринув новий соціяльно-економічний т. зв. корпоративний устрій, побудований частинно на давній теорії синдикалізму, частинно на новій теорії про господарський солідаризм, що творить органічну частину доктрини про вищість нації понад кляси й суспільні верстви та стани. Таким робом як реакція на інтернаціональний формою, московський змістом комунізм — повстав новий, сильний, фанатичний рух, який націю поставив на педестал единої вартости, що з нею має рахуватись і держава і кожний громадянин, без огляду на свою станову, клясову чи професійну приналежність.

За тих 15 літ, впродовж яких істнує в Італії новий устрій і нова влада — фашизм безумовно поклав для італійської нації і держави величезні заслуги. Перевели там і дальше ведуть велеканські прилюдні роботи для боротьби з безробіттям. Багнисті терени осушили, піскові наводнили, на одних і других управляють нині збіжжя, за його якість дбають окремі державні премії. Наложили руку не тільки на розхристаний соціяльний нігілізм, але й на хижацький капіталізм. Заопікувались молоддю, яка до того часу бродила по стежках, на які попадала навмання, захоплюючись найбільш демагогічними гаслами. Привернули в Італії пошану до таких понять, як Бог, батьківщина, родина, традиція, себто вся підвалина здорової суспільної збірноти, руйнована донащаду комуністичною дурійкою. Та найважніше — нові володарі Італії з своїм вождом на чолі відбудували престіж своєї батьківщини в цілому світі, зробили свою батьківщину знову міжнародньою величиною першорядної і співрішальної ваги.

Беніто Мусоліні явно і славно повторяв від першого дня свого приходу до влади те саме, що проповідував раніш, як провідник партії, яка щойно боролась за впливи: метою Італії є експанзія. Очевидно — експанзію розуміє не в той спосіб, щоб воювати з усіми на всі сторони. Після гострих конфліктів з Ватиканом на ґрунті виховання молоді, прийшли славні лятеранські пакти, що відновили папську державу, скріплюючи ними одночасно авторитет і Ватикану і Італії. Після довгого конфлікту з Югославією за Альбанію та за політику фашистів супроти хорватів і словінців в італійській частині Істрії — прийшов італійсько-югославянський пакт. У довгому конфлікті з Францією і Англією, що властиво тягнеться по нинішній день, бували теж перериви, як ось зустріч трьох премієрів у Штрезі. Штреза мала протинімецький характер, бо італійсько-німецький конфлікт вибух був за незалежність австрійської републики.

А проте він минувся, даючи місце істнуючій нині „осі Рим—Берлін". З моментом безпосереднього замирення з Німеччиною для спільних цілей кольоніяльної експанзії — втратила для Італії значіння маленька Австрія, яка за часів Дольфуса-Шушніґа зійшла фактично до ролі італійського васаля. Завжди найкращі звязки з Угорщиною, супроти якої фашизм грає теж ролю опікуна, і сильні впливи на Балкані свідчать про величезну активність фашистівської дипльоматії. Доктринальний і непримиримий у своїх тезах та у внутрішньому правлінні — італійський фашизм проявляє у закордонній державній політиці подиву гідну зручність та гнучкість, яка дозволяє йому і з Сов. Росією заключувати пакт і в кілька літ потім єднатись з Німеччиною та Японією у протикомуністичному бльоку, хоч ще не формальному, то проте фактичному.

Війна з Абісинією змобілізувала проти Італії 53 держави, що під проводом Великої Британії, з авторитетом фірми Ліги Націй, ввели протиіталійські санкції. Ту війну Італія всетаки виграла, здобула собі величезні кольоніяльні терени та примусила світ признати доконаний факт. Громадянська війна в Еспанії висунула перед Італією марево комуністичного сусідства: і фашистівська Італія разом із національ-соціялістичною Німеччиною рішила активно встрянути, щоб не допустити до такої небезпеки для всієї світової християнської культури. Експанзивний імперіялізм фашистівської Італії каже їй покровительствувати нині панарабським тенденціям, в яких бачить свого союзника у своїй середземно-морській і близько-східній політиці. Через те й затяжний конфлікт з Великою Британією, заздрою за своє володіння на морях усього світа.

Однак істнують познаки, що той конфлікт буде таки поладнаний мирно. Булоб це великим щастям для всього світа, так само, як булоб катастрофою, колиб по одному боці опинились держави з тотальним устроєм, по другому — Совіти і демократичні держави. Фашизм, як ідеольогічна течія, для нас, українців, непридатний: він може добрий для нації державної, такої, що в своїй державі має розмірно невеликий відсоток національних меншин, але не для нації, для якої демократія є в чужій державі єдиною плятформою для боротьби за свої права, за свободу, єдиною плятформою обеднання, та яка має власну специфічну суспільну структуру. А проте й усі українські демократи, які не можуть похвалювати всіх метод внутрішнього італійського режіму, введених в Італії після 1926 року, зокрема не можуть похвалювати італійської політики супроти національних меншин, — всі ми бачимо в Італії ту силу, яка сьогодні разом з націоналістичною Німеччиною є найбільшим забором проти руїнницького походу московського комунізму та проти імперіялістичних затій Сов. Росії. І всі демократи, які не втратили почуття автокритицизму, мусять признати, що коли повстав фашизм із своїми протидемократичними тенденціями, то завинила в цьому сама демократія, яка не вміла викресати з себе відповідної сили й енергії у боротьбі з комуною, та міжнародня демократія, яка далі робить старі помилки, висилаючи нині з ріжних конгресів привіти червоній Еспанії та посередньо підтримуючи нашого найбільшого й смертельного ворога — Росію.

Тому в 15-ліття фашистівської перемоги в Італії можемо їй бажати лише успіху на шляху боротьби з деструкційними впливами комунізму в усьому світі та в добуванні тих своїх політичних цілей, які в численних точках збігаються з цілями всеукраїнської політики.

——o——

ДВА БУКВАРІ.

В числі „Діла" з неділі 24-го жовтня ц. р. появилася стаття: „Винахідники нової мови", в якій непідписаний автор полемізує з „Землею і Волею" за її випади на найновіший підручник для народніх шкіл „Моя перша читанка". Випад кацапів чіпається української мови підручника, яку москвофільська газета називає „дикою українізацією шкільних підручників в державних школах" і цим, по думці автора з „Діла", провокує польську шкільну владу до зміни становища супроти затверджених шкільних українських учебників.

Ми вповні згідні з автором тієї статті, що кацапні не говорити про правила нашої мови — згідні, що мова підручника добра, бо чейже знатиб її повинні авторки, учительки школи ім. Шашкевича, яка претендує на назву української, при чому мову букваря напевне ще перевірив і устійнив якийсь добрий знавець-україніст. Згідні ми теж з автором, що „шкільній владі пощастило найти совісних авторок" (чи не надто „совісних"?) в особах пань: Осипи Рожанковської й Івании Петрової, які „владу не підвели з політичного боку" (напевне вони й не думали підвести її). Зате мусимо застерегтися проти вислову, що вони „своєю книжкою не викликують застережень рідного громадянства".

Гадаю, що автор тієї статті у „Ділі" мав на увазі лише оборону рідної літературної мови і те своє завдання дійсно виконав. Зате він не звернув мабуть ближчої уваги на зміст книжки*). Саме той зміст мусить в українських батьків і виховників викликувати застереження. Мені вже від довшого часу жалуються родичі й наше вчительство, що ось на такому підручнику приходиться вчити і в рідній школі українські діти, бо інших букварів нема.

Та щоби не бути пустословною, перейду до обговорення самого підручника, а для кращого ефекту порівняю його з польським букварем, який теж саме вийшов тепер накладом державним, а його авторками теж дві жінки (I. klasa pracuje — Рома Мілерувна і Марія Ростковска).

Не буду вдаватися в оцінку методичної сторінки читанки, бо на мою думку — кожний підручник це тільки рямці, а метода — сам учитель. Думаю теж, що в першій клясі можна й зовсім обійтися без букваря, а навчити дітей читати на рухомій азбуці, приступити відразу до читання малих листків-книжечок в роді тих, які свого часу почала видавати „Рідна Школа". Та це лише мої особисті міркування, які я зрештою і в практиці переводила. Одно на що звернула я увагу, це те, що український буквар зачинає науку по-старому від „тата" й „мами", а польський від „дому". Це нагадує мені, про що писала в своїх розвідках п. Софія Русова, що підносила навіть на конгресі в Женеві, а саме: перші рисунки дітей наших українських дітей відтворюють хату, бо в них жива туга за своєю хатою. І справді, самі родичі без хати не дадуть дитині захисту, як не дасть його та мама, що пригортає дитину на вулиці чи під церквою. В тім висуненні дому на перший плян в польському букварі є глибокий змисл, не тільки психольогічний, але й державницький.

*) Шан. Авторка правду каже: Редакція, поміщуючи ту статтю, самої книжки, про яку йде мова, не бачила, коли ж потім заінтерпелювала автора статті, то виявилось, що автор обмежився виключно до оборони рідної мови букваря. Речення про те, що буквар „не викликує застережень рідного громадянства" написав на тій підставі, що до того часу дійсно голосно ніхто тих застережень не висунув. Очевидно, тепер та увага Автора статті стає неактуальною. — Редакція.

А тепер про сам зміст нашого букваря. Крім двох коротких уступів про Шевченка, які ні одним словом не змальовують його великого значіння („писав віршики") нічого більше про нас, бо чейже оповідання про Йордан не можна назвати українським; Йордан це свято не лише наше, але й цілої Східної Церкви. Ні словечка про Україну, навіть про Львів (є „Lwów", але на образку і не місто, а корабель). Зате про Польщу і все, що з нею звязане, маємо багато патріотичних і так основно опрацьованих уступів, що польський буквар під тим оглядом остає далеко позаду. Примір — в польській читанці про 11-го листопада є тільки короткі речення: „11 listopada to radosna data. Stroimy ulice lalek na 11 listopada. 11 listopada na lotnisku". Про свято 3-го мая нема там ні згадки. В I. клясі шкільна програма не вимагає цього, а проте в нашому букварі помістили авторки про це повні дві сторінки. Діти прибирають на свято клясу, дають виставу, хваляться, як будуть деклямувати а публика їх оплескувати, словом „mehr polnisch, als die Polen selbst". —

Про державний герб в польському букварі нема ні рядка, є тільки рисунок на стор. 41 без пояснень. В українській читанці і то в першім чоловім уступі є на цю тему ціла гутірка з дітьми (22 рядки). Про Президента в польськім букварі є уступ „Королівський замок у Варшаві", річеве обговорення, хто це президент, де живе і як називається. До того піходячий віршик „Шумить Висла". В цілій книжці нема портрету Президента, а є тільки варшавський і краківський замок.

Польські діти пишуть листи до товариша (стор. 67) до мами (стор. 73) і до бабуні-дідуня (стор. 120). Звичайно — діти, а їх коротенькі листи по два рядки наскрізь діточі. Інша річ українські діти! Вони (в букварі) безпосередньо таки кореспондують з самим Президентом і не абияк, а віршами складають йому побажання і посилають до Варшави. А в школі на його іменини прибирають салю, вивішують державні прапори (повні дві сторінки з портретом). Чи не завчасна оця кореспонденція дітей з Президентом?!

Крім того є в українськім букварі ще один більший уступ з портретами Президента, Маршала Пілсудського і Сьміґлого-Ридза. „Три портрети" називається цей уступ і оповідає — знову для більшого підкреслення сердечности — у формі гутірки, як діти прибирають ті портрети зеленню і державними прапорами та висловлюються про кожного з трьох на портретах.

У польській читанці про Маршала Сьміґлого-Ридза нема і згадки (шкільна програма цього не вимагає), а про Маршала Пілсудського, творця незалежної Польщі, є тільки зворушливі два віршики: Ostatni koń Marszałka, і Kasztanka koń Komendanta та зрозуміле змістом оповідання „Koń Ziuka" з діточих літ Маршала в Зулові.

Наш український буквар овіяний немов якимсь мілітарним духом. У першій його частині багато висказів про вояків живих і бляшаних, про гармати, кріси, кулі та окремий цілий один уступ присвячений похвалі польського війська (15 рядків), до якого на запит учительки чи хочуть бути при війську, зголошуються всі хлопці. От і готова поборова шкільна комісія!

В польській читанці про військо (без називання, яке) є лише короткий віршик:

Idą żołnierze. Raz, dwa.
Gra im orkiestra. Bum ta ra ra.
Miga karabin i szabli błysk.
Słychać okrzyki. Zuch żołnierz nasz.

Не закінчення книжки є зібране в питаннях, чого діти навчилися за цілий рік. Тільки всього. Стоп і крапка.

Наш український буквар кінчиться по словам євангелія: і кесареві і Богові. Богові дякує в довгім уступі за хату, за поля, за гори, за море, за село, за міста, за рідну мову і завершує подяку проханням „щоб усім у Польщі щасливо жилося". Кому саме і як те щастя розуміти, цього Авторки не пояснюють і слушно бо такі абстрактні поняття взагалі не для дітей.

До речі ще про рідну мову. Є на це в нашому букварі окремий уступ: „Наша мова". Того рода уступів у польській читанці нема і не треба. Деж природна річ для поляків, що їх мова польська і нею вони говорять і моляться свобідно. Інакше представляється воно в нас; в нас треба щойно писати і товкмачити дітям, чому говоримо між собою по-українськи, але вчимося і по-польськи, хоч — як виходить із змісту того уступу, поляки не обовязані вчитися теж по-українськи.

Замикає книжку гимн „Боже, Ти Польщу", з таким милозвучним закінченням: „Оточуй край наш даскою святою". (Цього „оточуй" мовний коректор певне не доглянув).

Отак змістово представляється найновіша українська читанка, за яку йде спір, чи це добрий чи кепський буквар. Так, він може бути навіть дуже добрий для польських шкіл на Мазурах, але для наших українських дітей [illegible]

Зачуваю, що авторки на закиди оправдуються тим, що шкільна влада наказала їм помістити ті уступи, які я вище навела. Розуміємо: якщо шкільна влада сама видає підручники, мусить домагатися від авторів пристосуватись до шкільних програм отже мусить і в наших підручниках бути згадка і про Президента і про державний герб і про Маршала Пілсудського, чи про державне свято — але треба розділити зміст від форми. Влада жадала від авторок змісту, але хіба неможлива річ, щоби їм накидала і форму, значить: сама опрацьовувала уступи, бо тоді автором книжки на обгортці булиб не пані Рожанковська і Петрова, а шкільна Куратoрія. Висновок: самі авторки складали патріотичні духом уступи і переборщили. [illegible]

І ще малий додаток — уже зовсім під адресою державних видавців: на обгортці книжки читаємо, що друк виконала друкарня Н. Т. Ш. у Львові, а праці інтролігаторські якийсь Юзеф Леґежиньскі. Невже у тій самій друкарні нема також переплетні? В примірнику букваря, який я одержала, вплетено на початку 8 карток з читанки для вищих кляс!

Польський буквар коштує 60 сот. — наш 1 зол. 60 сот. Чи й це не говорить багато?

Константина Малицька.

самo як червона Еспанія; важко їй робити закупи у Франції, бо шляхи, що ведуть до Франції, в зимі важко доступні; крім того Андора послугується еспанською республиканською валютою, якої курс тепер поважно обнизився.

——o——

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД ЗАБОРОНИВ КОМУНІСТИЧНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ.

Французький міністер внутрішніх справ Дормуа заборонив маніфестацію, яку комуністи хотіли вчора уладити, пропагуючи підтримку червоній Еспанії. Поліція подбала, щоби комуністи не зорганізували маніфестації нелегально.

9.640 проти 105 960.

ЯПОНСЬКІ ТА КИТАЙСЬКІ ВТРАТИ.

Японське міністерство подає, що від вибуху війни до 24. ц. м. полягло 9.640 японських вояків (з того 4.467 на півночі і 5.173 під Шангаєм) та 105.960 китайців (44.270 на півночі та 61.700 під Шангаєм). Разом китайська армія втратила буцімто 425.000 вояків.

ПОЛОЖЕННЯ ПІД ШАНГАЄМ.

Китайські військові кола з вдоволенням стверджують, що китайські війська відступили зпід Шангаю в повному порядку. Тепер обі армії стають проти себе коло залізничого мосту на лінії Шангай—Ганчав. Китайці підмінували міст, щоб висадити його в повітря, як лише японці увійдуть на нього.

ЯПОНЦІ В ПІВДЕННОМУ КИТАЮ.

Японські війська заняли стратегічно важну місцевість Чімен при вході до пристані Амой, збомбардувавши її.

Підготова до офензиви на двох фронтах.

Національне командування повідомляє в комунікаті, що воно підготовлює велику офензиву на арагонському фронті. Як подає московська преса, там появились уже частини „чорних стріл" і мароканців, перенесені з астурійського фронту.

Авас подає, що на мадридському фронті національні війська перегруповуються; панує там нервовий настрій.

ЧЕРВОНІ НАРУШУЮТЬ НЕВТРАЛЬНІСТЬ АНДОРИ.

Уряд Андори запротестував у Валенсії проти того, що червона гранична сторожа постійно нарушує невтральність республики. Тому, що Франція має протекторат над Андорою, ця невеличка республика звернулась до париського уряду з проханням підтримати протест.

Андора терпить на недостачу харчів, так

ЕДМОН АБУ. 6

Траґічний комік.

(Докінчення.)

До листа вложила вона засушену цвіточку, яку берегла у примірнику комедій Моліера; це була фіялка з її пошлюбної подорожі до Фонтенебльо.

Нещастя хотіло, що цей лист передав Шийці льокай одягнений в однострою князя Василькова.

Ввечір год. 7-ма Павлина стояла як мертва, коли її одягали до театру. Вона сподівалася до останньої хвилини, що князь змилується над нею і звільнить її від обовязку йти з ним до театру. Та коли вона вилізла із санок перед малими дверима вестибулю, вона побачила, як він вибіг їй назустріч увесь усміхнений. Ледви тримаючись на ногах вона пішла за ним до льожі, що містилася нижче сцени і коли впала на фотель, навіть не помітила, що всі дивилися на неї.

Театр був повний. Росіяни святкували Різдво. Управа театру дозволяє власникові льожі всунути там стільки осіб, скільки влізе. Коло амфітеатру було немов би вимережане ланцюгом голов, які зверталися до льожі Василькова.

Коли завіса пішла вверх, Павлину запаморочило. Вона бачила перед собою вогненну прірву і трималася балюстради, щоб не впасти.

Шийка вбрав на себе панцир сміливости та байдужости. Він закрив блідину свого обличчя густим шаром ружу, але забув покрасити уста так, що вони аж пожовтіли.

Вечір був бурхливий. Публика Михайловського театру складається з двох ріжних елементів: російської аристократії, що знає французьку мову і з французької кольонії. У Петербурзі живе більш як 6000 французів і всі вони — вчителі, купці, стрижії чи кухарі, що шаліють за театром. Росіяни подивляли сміливий змовницький плян князя Василькова і навіть ті, що оплескували два місяці раніше його карикатуру на сцені, тепер перейшли на його бік. Французи обожали Шийку; вони зустріли його появу на сцені оплесками. Росіяни відповіли теж оплесками, але тепер уже на глум, повторюваними в найбільше невідповідних місцях. Коли впала завіса, російська публика так довго оплескувала його, поки він не показався перед завісою.

Павлина почувала себе напів мертвою.

На другий день ставили „Мізантропа та Овернята". Шийка був знаменитий у ролі Машавоана. Французи прийшли з китицями квітів, а росіяни закидали його теж квітами, але такими безвартними, що деякі сміялися. Якийсь жартун крикнув із салі: „Кланяйтесь своїй жінці!" Шийка вернувшись до роздягальні мав у очах сльози безсильної люти. На нього чекав уже лист від Павлини, ввесь мокрий від її сліз. Він кинув лист на землю і потоличив його ногами, потім подер, не читаючи і кинув у піч.

Після двох страшних вечорів Павлина перелякана мовчанкою свого чоловіка, почала благати князя, щоб змилувався над нею і звільнив її. Адже вони — доказувала князеві — вже і так досить покарали Шийку?

Князь мав добре серце і пішов на уступки: він подарував Шийці половину кари і рішив, що завтра після вистави Павлина зможе розпоряджати своїм часом по вподобі:

— Требаж чесно вирівняти рахунки — відповів він. — Шийка сміявся з мене два тижні; але такі вечорі як нинішній можна рахувати подвійно. Після четвертого вечора моя честь буде заспокоєна.

Два дні мала йти дуже весела фарса Ксавіє і Варена „Гнів Ахилля". Це була песа майже принагідна. Її герой на імення Ахиль це модерний рогач, що скрізь добачує ознаки свого уявленого переслідування. Все в нього є підставою до підозрів, починаючи від мявкоту кота аж до вигуків папуги. Коли він знаходить дома палицю, він підозріває, що її залишив якийсь його суперник і заки глянув, чи це не його власна, вже ламає її на дрібні кусні. Він забуває капелюх у кімнаті своєї жінки — вертається, хапає його і дре, далі по всіх кутках шукає за власником проклятого капелюха.

У своїй розпуці, він хоче покінчити самогубством і набиває пістолет, щоб стрілити собі в голову. Але від такого гарного наміру стримує його один сумнів: застрілитись це болить, а він не любить терпіти, хоч зідхає до смерти. Щоб поєднати у своїй душі ненависть до життя і любов для свого тіла, він стає перед дзеркалом і стріляє до себе — у дзеркалі.

„Гнів Ахилля" мав величезний успіх. Кожна фраза з цієї песи робила враження.

На дві години перед виставою Шийка відмовився приняти у себе свою жінку.

Він грав ролю скаженого природно, як мав бути. На нещастя театральний пістолет належав до тих загально шанованих старих реквізитів, які ніхто не перевірював. Коли треба було вистрілити, він затявся. Якийсь глядач на партері крикнув тоді поганою французькою мовою: „Не маєш щастя!"

Коли після вистави режисер виправдувався, що пістолет поганий, Шийка відповів:

— Це нічого. Я маю власний дома і принесу його завтра.

І прийшов на другий день з гарним пістолетом на два стріли:

— Бачите — сказав — якби за першим не вистрілив, тоді я маю в запасі ще другий стріл.

Того вечора він грав з таким запалом як ніколи. Прийшла остання сцена. Шийка замісць стріляти до дзеркала, звернув пістолет у напрямі своєї жінки і вбив її на місці. Другий стріл пустив собі в голову.

Виставу перервали. Ця подія наробила у Петербурзі багато шуму. Сам князь Васильков оповідав мені всю історію. І закінчив її так:

— Чи ви повірите, що ця пара — Шийка і Павлина одружилася з кохання і що вони кохали ввесь час одне одного? Ось бачите, що ви за люди в тому Парижі!

Перекл. а. б.

Опіка над українською старовиною

Комунікат „Товариства Прихильників Музею НТШ".

Цьогорічний біляис археольогічних розкопів замикаємо під заєдно сильним враженням цінних історичних відкрить у княжому Крилосі. Вони сильно сколихнули нашим більше плятонічним замилуванням до рідної старовини, нежданно дали всім перед очі наявну візію славного минулого, а рівночасно й заставили загал до реальніших думок на тему дримучих довгими віками у землі безцінних та безчисленних памяток нашої історії, їх відшукування, добування на денне світло й закріплювання в міру змоги, як вічний скарб грядучим поколінням.

І в парі з цим виринула думка, що треба з доривочних починів у цьому напрямі перейти до систематичної, зорганізованої праці, треба дати загальну поміч для неї, моральну й матеріяльну. Ця думка найшла свій спрецизований вислів на недавніх Загальних Зборах „Товариства Прихильників Музею НТШ". І зовсім правильно, бож Музей НТШ не служить лиш за мертвий склад усякої принагідно надбаної старовини, але як жива складова частина Наукового Товариства ім. Шевченка займається фахово систематичними дослідами на полі народньої культури українських земель від доісторичних до сьогоднішних часів, себто працює спеціяльно у ділянці археольогії й етнографії.

І саме першою з них, археольогією, зацікавився тепер загал українського громадянства, і то у всіх своїх верствах, найшов правильний підхід до зрозуміння її вартости для всього народу і застановляється тепер у багатьох розмовах над способом переведення своїх проектів у діло.

А їх, як і праці на цьому полі, є дуже багато, бо крім митрополичої катедри у Крилосі, крім княжих саркофагів та їх тлінних останків, є ще до прослідження сам „Золотий Тік", місце княжого терему та двірської спаської церкви, а дальше цілий широкий терен давнього княжого Галича, інші княжі столиці, як Белз, Перемишль, Звенигород, Теребовля, де вже зачаті теренові праці, дальше знане зі „Слова о полку Ігоревім" Плісниська, багата на находи Сокальщина, ціле Поділля — скарбниця ріжних культур, та взагалі кожний клаптик нашої землі, такої незвичайно багатої у памятки старовини з ріжних часів.

Помагати Музеєві НТШ у цьому напрямі піднялося тепер Товариство його прихильників і вислід його праці буде залежний у першу чергу від того, як поставиться до нього хочби лиш загал тих, що відбули цього року прощу до колишньої столиці великого князя Ярослава Осьмомисла.

Спосіб до осягнення наміченої ціли сьогодні тільки один: вступати масово, цілими установами й одиницем, у члени „Товариства Прихильників Музею НТШ", приспорювати цим згаданому музеєві, як нашій центральній установі для наукових археольогічних дослідів, потрібних фондів на їх ведення, підпомагати музей морально у всіх його починах, приєднувати для нього все нових прихильників та дбати взагалі про поширювання ідеї українського музейництва й належної пошани для всієї української старовини. До цього закликуємо отсим громадянство у краю та за границею.

Зголошення вступлення у члени Товариства — з краю найрадше збірно — просимо пересилати на руки підписаного секретаря до Музею НТШ, вул. Чарнецького 24, після чого будуть вислані чеки для пересилання членських вкладок.

ЗА УПРАВУ ТОВАРИСТВА:

Д-р Павло Кривуцький, голова. Д-р Ярослав Пастернак, секретар.

Перед новими політичними процесами.

В лютім 1938 року буде великий політичний процес у Золочеві. Судитимуть 50 молодих селянських хлопців із радехівського повіту, яким закидають приналежність до ОУН та виступи проти польських кольоністів. З огляду на значну кількість підсудних, їх поділять на дві групи і будуть судити окремо одних й окремо других. Одних із початком лютого, других при кінці лютого та з початком березня 1938. року.

ПЕРЕД ПРОЦЕСОМ ОУН У ТЕРНОПОЛІ.

В перших днях серпня ц. р. переведено ревізії й арештування серед молоді в Тернополі й околиці під замітом злочину державної зради зі ст. 97 § 1. карного кодексу за приналежність до Організації Українських Націоналістів (ОУН). Поліція передала справу прокуратурі, що довший час вела сама разом із поліцією прокураторські доходження, опісля передала справу слідчому судді Копитові, який веде вже формальне карно-судове слідство. Слідство йде проти **Василя Охримовича** з Дичкова, повіт Тернопіль, колишнього абітурієнта Малої Семинарії у Львові і товаришів, між ними проти кількох молодих дівчат, що є у слідчій вязниці окружного суду в Тернополі, **разом проти 23 осіб, з яких 15 сидить у вязниці і 8 відповідає з вільної стопи.** Обвинуваченим доручено постанову слідчого судді, що превенційний арешт продовжується на дальших шість місяців, а то з причини обширного слідчого матеріялу. З уваги на те розправа проти них перед трибуналом суду присяглих у Тернополі може відбутися найскорше у березні 1938. р.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

Кріваві заворушення в Мароку.

Кількасот мароканців під проводом члена комітету мароканської акції Діюрі, вийшовши з мечету, уладили маніфестацію, протестуючи проти арештування мароканських самостійників. 6-ох поліцаїв, які дісталися до середини походу, щоб арештувати провідників, поранено ножами; тоді поліція почала стріляти, вбиваючи 2-ох мароканців і ранячи 3-ох. Діюрі арештований.

Вчора пополудні мароканці уладили маніфестацію у Феві; поліція розігнала мініфестантів, арештуючи 30 осіб. Ранено 6-ох поліцаїв.

ФРАНЦІЯ ПОБОРЮЄ МАРОКАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ.

Мароканського сепаратистичного діяча, який викликав недавні заворушення, засудили на 2 роки вязниці; коло 30 осіб, арештованих підчас тих заворушень, чекає на розправу.

Великий везир мароканського султана наказав пашам і каїдам, щоби вони заборонили всякі політичні дискусії у мечетах. У Порт Лює те арештовано кілька осіб, які нарушили цю заборону; між ними є один б. член „мароканської акції".

Французька влада рішила усунути з Тунісу одного італійського журналіста, який помістив в італійському тижневику „Кольоніяльна Акція" статті проти французької політики в Тунісі.

Д-Р АНТІН ГАРАСИМІВ.

ВІДПЛАТА.

По перемозі німецько-австрійської армії під Горлицями на весну 1915. р. армія російська покинула Карпати та відступила за Станиславів.

Дальша війна обмежувалася переважно до позиційної боротьби.

Якоїсь рішальної зміни не принесла і російська революція. Армії все ще тримали фронти проти себе. Деякі збігці, особливо ті галичани, що їх російська влада арештувала і вивезла до Росії, мали змогу вернутися до своїх родин, та багато їх вернулося у рр. 1917—1918 до Галичини.

Вернувся також знаний свідок з процесу синевідчан Мусик. Ціле село вказувало на нього, як на того, що доносом та свідоцтвом спричинив смерть 11-ох громадян. Та він поводився в селі відважно, а то й погрожував приходом Австрії.

Вернувся також з Києва 22-літній Н. Фединишин, що його батька також повішено і котрий по Горлицях — не хотячи стрінутися з австрійцями, вимандрував був на російську Україну.

Австрійці покликали його до війська і він служив у Перемишлі. На кілька днів перед 1. листопада 1918 дістав Фединишин відпустку. Перебував у мами в Синевідську і там захопив його день 1-го листопада 1918. р. Він увесь узброєний разом із двома товаришами односельчанами, теж узброєними урльопниками почали виконувати службу безпеки.

3-го листопада була неділя. Нарід виповнив церкву. Богослуження скінчилось, усі вийшли з церкви і спинилися біля неї, чогось очидаючи.

Нараз усі рушили — на переді Фединишин з товаришами — кріси на раменах. Ідуть до хати Мусика. Коли Мусик їх побачив, вибіг із хати і став утікати. Зловили, привели перед людей...

„Рушай вперед" — загуло з юрби. „Куди?" — Ти знаєш куди! Він іде напереді, юрба мовчки за ним. На місці під каштанами, де перед чотирома роками повисли засуджені Синевідчани, всі як на команду зупинилися. Стоїть Мусик, перед ним Фединишин з товаришами. „Ну, хто ти! Твого батька повісили"... і більш нічого... Гукнув стріл. Мусик звалився з ніг, гукнув другий і третій, у крісі не стало більше набоїв... „Ходімо домів!"... Всі розійшлися, лишився на місці тільки мертвий Мусик.

Українська жандармерія арештувала Фединишина і відставила його до вязниці окружного суду в Стрию.

Він сидів у вязниці до розправи, що відбулася перед українським військовим судом. Він боронився тим, що бачив, як його батька вішали, потім не міг спати, усе ввижався йому батько. Застрілив Мусика, бо мусів, тепер уже спить спокійно. На розправі я боронив його. Фединиша суд увільнив.

У 1919. році настала польська влада. Фединишина знову увязнили. Слідство, відтак розправа перед так званим зміщеним трибуналом карним.

Така сама оборона. Суд теж звільнив обвинуваченого.

Бувають такі хвилини, коли людина не володіє собою; — до них належать ті, коли терпимо від почування страшної кривди, якої не можна направити.

—o—

Жіноча сторінка.

Наша господиня і наша служниця.

У неділю 24-ого жовтня відбулось посвячення власного будинку, що його набуло Т-во домашніх помічниць „Будучність". „Діло" з 26-ого ц. місяця принесло опис цього свята.

Та крім радости, що ось іще одно товариство наше виявило стільки ініціятиви і створює ріжні можливости тим нашим бідним домашнім помічницям, що покинувши родину і рідну хату йдуть за шматком хліба до міста, де часом і цілу свою молодість і все життя проводять на службі інших, насуває ця подія й інші думки. Пригадує вона, що ось одного дня зійшлись наші громадяни разом, щоб відсвяткувати цю подію, побули якийсь час у товаристві тих дівчат, може й сказали кілька слів привіту до них, може й з котрою зокрема поговорили та й розійшлись. При роботі для цих наших молодих сестер лишається небагато інтелігенції, а дівчина вернувшись зі свята до дому знаходить знову таку саму атмосферу, де вона є лише Каською, Мариською чи Ганею і де пані, що може разом з нею й на святі була, знову трактує її як щось менш вартісне, як когось, хто зобовязаний їй служити і коритись.

Признаюсь, що те відношення до служби, яке я бачила в Галичині, часто змушує мене задуматись. Той, хто побував у ріжних країнах Европи не скоро звикне до того відношення до служби, яке панує тут у Галичині у наших родинах.

Що найбільше мене з перших днів побуту у Львові вразило, тай далі ріже мої вуха так — це „тикання" службі. Цього в ніодній европейській країні ви не стрінете. Що більше, навіть перед революцією в царській Росії в інтелігентній, демократичній родині до служниці, коли вона вже перестала бути підлітком, не говорили „ти". Тільки дуже вже старша віком пані могла говорити дівчині „ти". Німеччина, Швайцарія, Франція, навіть Австрія, з якої колись брали в Галичині приклад, давно забули про цю принизливу людську гідність „тикання", не кажу вже про Чехію, де кожна служниця є майже рівнорядним членом родини.

У нас не тільки пані дому, але часто й діти і то ті старші, (бо малим ще скоріше можна вибачити), говорять служниці „ти", навіть тоді, коли вік її вже давно такий, що вона сама моглаб мати таких дітей. Це „тикання" потягає за собою також і якусь більшу свободу в поведінці зі служницею, що часом далеко переходить межі звичайної ввічливости, якої вимагає гідність кожної людини. Тут матері роблять велику хибу з виховного боку, не тільки з гуманного відношення до служниці. Дитина „тикаючи" дівчині свобідніша з нею у поведінці, скоріше навіть стоваришовується з дівчиною, яка у свою чергу з дитиною стає вільніша і часто на грубу поведінку дитини в неприсутности старших відповідає такою самою грубою поведінкою, а це зрозуміле як реакція озлобленої, приниженої людини; мати потім дивується, звідки дитина набралась такого способу поведінки, вона й не помітила цієї ніби дрібної, але досить важної причини.

Та крім цього осоружного „тикання" є ще одне, що лишилось у нас як старий пережиток і від чого рішуче слід би і нам самим відучитись і службу відучувати та просто їй заборонити — це цілування рук. Цей пережиток залишився в Европі тільки у Галичині. Ніодин культурний нарід хоч би навіть з гігієнічних міркувань цього вже не знає і не допускає. Прикро дивитись, як старша, струджена жінка вицілує по руках молоду панянку. Защо? Зате, що та їй дала пару сотиків зі своїх благ? Ні просто тому, що так принято. На жаль, допускають це й панове.

Та крім цих на перший погляд дрібниць, поведінка з нашою службою дуже недемократична (хоч ми ніби й дуже демократична нація і більшість з нас вийшла з того самого стану, про що ми навіть не соромимось в іншому місці признатися!). Подивімся тільки, як мешкають наші домашні помічниці. Не кажу, щоб вони відразу мали свої окремі кімнатки, хоч у культурних дійсно державах це вже стало щоденним явищем. Але наша дівчина навіть кутка власного не має, деб пару річей із свого дрібного майна моглаб розложити, якусь свою святочну суконку розвісити. А як виглядає ліжко наших служниць, якщо воно взагалі є? Що можна сказати й про недільні відпочинки наших дівчат, або про час її недуги? Чи часто памятаємо про те, що бувають дні й тижні, коли дівчині треба полекші у роботі? Чи посилаємо дівчину на якісь вечірні курси, де вона придбалаб потрібне їй і корисне для нас фахове знання? Пригадую собі минулорічні перші курси для помічниць, в яких я мала нагоду взяти участь. Вже тоді у звіті про закінчення цих курсів згадувано, що чужинки більше пускали своїх дівчат на ці курси, ніж наші пані. Взагалі, якщо ми совісно і без зайвої амбіції роздумаємось над нашою поведінкою зі службою то признаємось бодай кожна сама собі, що там багато дечого требаб іще змінити.

Ось такі міркування приходять до голови з нагоди того відсвяткованого нами свята наших домашніх помічниць. Паням і панам, що працюють серед тих і для тих дівчат багато треба змінити ще й в самому нашому громадянстві, багато треба попрацювати ще й серед нашої інтелігенції, щоб її відповідно наставити в тій справі.

Хотілось би, щоб це свято послужило притокою до зміни поглядів наших пань на служниць, щоб вони дійсно перейшли до модернішого погляду на дівчину служницю, як на **домашню помічницю**, що за свою працю заслуговує і відповідної оплати і вдячности (та оплата ніколи не є задовільна за зроблений труд), а не як на рабиню, що зобовязана всі свої сили, свою молодість і здоровля віддати нам у службі.

Коли ми тепер таку пильну увагу звертаємо на організацію наших жінок-селянок, коли в часі ріжних свят вітаємо їх, цілуємось з ними, піднімаємо їх значіння, працюємо над їхньою свідомістю і громадським виробленням, то чому тих самих селянок, що матеріяльною нуждою вигнані до міста на заробітки ми трактуємо цілком інакше в приватному житті?!

На подив і велику пошану заслуговують ті з нашої інтелігенції, що серед тих дівчат працюють, але хотілось би, щоб їх ряди були густіші і щоб ширший загал не тільки святкував ріжні здобутки товариства „Будучність", але став до активної тяжкої праці в цій ділянці нашого життя. Пані дому! ця праця найбільше у вашому власному інтересі і повиннаб зацікавити передовсім вас.

Харитя Кононенко.

Балачки про моду.

ТРОХИ КОСМЕТИКИ.

На минулій сторінці в рубриці „Балачки про моду" приобіцяла я сказати кілька слів про сучасний спосіб підмальовування обличчя та засади, яких при цьому тримаються парижанки.

Отже передовсім парижанки взагалі менше тепер підмальовуються. Тої маски, що ще недавно вкривала обличчя парижанки ми вже не бачимо. Сучасна мода взагалі вимагає більше природности і „особистости", отже й обличчя своє до цього парижанки пристосовують. Зникло наподоблювання тої чи іншої фільмової зірки, а тому брови тепер ростуть на своїм місці, їх не голять, а тільки зчісують щіточкою чи гребінцем та притемнюють, якщо є потреба. Те саме з віями. Нема вже пухнатих, безмежно довгих, але підліплених вій.

Дуже мало мальовила накладаємо і на лицівки. Лише злегка є вони прирумянені і то так, що це виглядає на зовсім природні румянці. Пудру підбираємо дуже уважно до відтінку шкіри, при чому парижанки дуже стежать за тим, щоб шкіра була здорова та свіжа. Масажами, гірським сонцем та іншими засобами як парівки тощо, досягають вони того, що шкіра стає мягка, елястична та свіжа. В новій косметиці зявилось безліч ріжних вітамінових кремів, що мають за мету віджививити, відсвіжити шкіру, а не прикрити її. Можливе, що тепер парижанка має із своїм обличчям ще більше праці ніж тоді, коли зголивши брови та намалювавши на їх місце нові і прикривши свою шкіру густою верствою крему та пудру накладала на обличчя маску, якій олівцями та щіточками надавала того вигляду і виразу, якого їй хотілось.

Уста також менше мальовані, а в усякому разі не такими яскравими кольорами як давніше. Виразно окреслено лише їх природню лінію та помадкою прикрито нерівність забарвлення і змягчено їх.

Подаю тут лише кілька загальних рис сучасного „макіяжу", які варто і нам прийняти під увагу. Пильнувати своєї шкіри, трохи підправлювати свою природу не є вже тепер нічим грішним та соромицьким і до тої справи підходять спокійніше і найзавзятіші вороги малювання. Щож коли природа не для всіх однаково була милосерна, а бути гарною, або бодай трохи гарнішою хочеться кожній із нас.

Рита.

З нашої хроніки.

З клюбового життя. Цикль подорожніх вражінь у клюбі „Нашої Хати" закінчила в понеділок, 25. ц. м. д-р Софія Парфанович гутіркою про Болгарію. Референтка провела місяць у Варні, над берегом Чорного Моря, вглянула у побут болгарів і передала слухачкам ряд цікавих подробиць не без дотепу. В короткому часі опанувала мову настільки, що могла розмовляти із населенням, відвідувати театр та читати газети. Тому освоїлась із болгарським життям більше, як воно буває підчас короткого одномісячного побуту. Пізнала також українську еміграцію, а властиво гурток її, що живе в Варні. Еміграція ця, розбита й мало свідома, не представляє якоїсь сили. Тим більше, що в Болгарії заробіткові можливости для чужинця з дня на день гіршають.

Як терен для подорожей, а головно надморського побуту, Болгарія дуже догідна країна: дешева й гостинна, приймає з своєрідною славянською гостинністю всіх гостей. Дарма що українців там майже не знають і д-р Парфанович та її товариству доводилось на кожному кроці пояснювати своє походження.

Вечір проминув оживлено. Референтка ілюструвала свої вражіння світлинами та демонструвала вироби з природного шовку, що його в Болгарії так багато виробляють.

Практичні поради.

ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ МАТРАЦІВ.

Часто тепер перероблюємо наші ліжка на тапчани, або до нових тапчанів хочемо використати наші старі матраци, особливо тоді, коли вони з доброго розгару. Одначе не все віддаємо такі матраци до перероблювання поза хату — боїмось заміни, брудного виконання і воліємо, щоб та перерібка була зроблена у нас на очах, під нашим доглядом. Спробую тут подати тут кілька вказівок з власного досвіду.

Перша засада — на покриття матраців з волосіння ніколи не давати лихого верху, з дешевого матеріялу. Матрац з волосіння це така довговічна річ, що добрий, навіть дорогий дреліх цілком себе оплатить.

Друга засада — не стелимо простирала просто на матрац. Все добре дати якусь підложку, чи то ковдерку, чи білу, грубу фланелю, чи щось інше. Найліпше вшити спеціяльний покрівець, до якого матраци вкладатимемо, або зшиємо ковдру з якимсь чистим простиралом чи звичайним домашнім полотном у той спосіб, що утвориться футерал, куди ті матраци вкладатимемо. Коли хочемо ужити стару ковдру до підстилення, то бодай попришиваємо до неї завязки так, щоб їх можна було підвязати під сподом матрацу і щоб вона не морщилась. Саме те морщення ковдри, коцика чи якої іншої підстілки дуже зле відбивається на наших простиралах, бо вони від того скоріше деруться. Коли в той спосіб шануватимемо наші матраци вони витримають нам довгі роки.

Тепер про саме перероблювання, а властиво про приготовлювання розгару до нових вкладів. Вийнявши волос зі старих пошивок, випорошуємо його і перебираємо та відкидаємо старий уже посічений волос. Добре волосіння даємо до балії чи бочки та заливаємо кілька разів кипячою водою. Зимна, або навіть тепла вода недобра, бо волос від неї твердне і розкручується, тоді як від гарячої води він стає гнучкий та гарно звиється. Спаривши два-три рази кипячем заливаємо волос гарячим розвареним милом і деревляною лопаточкою чи патичком перемішуємо. Полочемо знову кипячем. Сушимо на теплій, але вже вигаслій кухні, а в літі на сонці. В часі сушення ввесь час волосіння перескубуємо і перевертаємо. Так приготований волос виглядає як новий і дуже добре ще служитиме.

Коли наші старі пошиви на матраци ще добрі, то перемо їх, а з внутрішньої сторони смаруємо милом чи воском, щоб волос так не переходив.

Матраци з морської трави не надаються до такої перерібки і ніколи так довго не служать, тому й дреліх на їх покриття можемо купувати дешевший. Вони скорше збиваються докупи, але тоді можемо їх попороти, випорошити та трохи перескубати, одначе багато трави нам тоді відпаде і мусимо додати нової, або зробити матраци менші і тонші.

—o—

Сторінка без політики.

МЕКСИК.

КРАЙ ЧЕМНОСТИ І... МЕЛЯНХОЛІЇ.

Цікавий край Мексик. Зовсім інакше він виглядає, як його описують. Не маємо на думці тих славних мексиканських авантур та революцій, тільки його життя, звичаї і побут.

Мексик направду чарівний і простий, привабливий і банальний, але має при тім безліч несподіванок, які ждуть людину там, де вона їх зовсім не вичікує.

Залізниця веде крізь безконечні степи і безмірні праліси. Можна там їхати околицями, що нагадують підрівникові краєвиди і... полярні околиці. Небо висить завжди майже блакитною синявою над краєм. Агави стремлять угору, кактуси виростають на кілька метрів височини; коли положитися на землі, здається, що вони просто зачіпають і лоскочуть небо. І тому воно сміється кругом так ясно.

СІМ ЖНИВ НА РІК.

Є околиці Мексику в яких збирають сім разів річно живо. Риж, тютюн, кукурудза, бавовна все те росте всуміш. Урожайність мексиканської землі не знає просто меж. Банани дають уже по чотирнацяти місяцях овоч. Коло них можна побачити цукрову трощу. Кругом обтесані телеграфічні стовпи починають дуже часто, якщо вони вбиті в землю, запускати корінці й випускати паростки. Такі зелені телеграфічні стовпи — це в Мексику зовсім буденна річ. Між залізничими рейками виростає з місяця на місяць правдивий праліс гущавини бурянів, так що є деякі лінії, на яких час від часу перед льокомотивою мусить їхати спеціяльний вагон з відповідним приладом-ножами, який винищує такий праліс бурянів і кущів. В іншім випадку льокомотива просто застрягла би на рейках.

Перед величиною мексиканських овочів мусять навіть славні каліфорнійські овочі сховатися в кут. Бо є там такі банани, як рамя доброго боксера, солодкі ци грапефруіти. Є ще грейпфрути, яких називають там „торонія", що мають величину доброї дині, або мяча до гри у футбол. Цукрова троща осягає в Мексику небувалу силу, як в ніякім іншім краю. Є теж рослини, що про них ми навіть і не чули. Також інші овочі осягають неймовірну величину незатрачуючи при тім зовсім свого прегарного смаку.

На кожній залізничій стації можна дістати тих овочів в довільній кількості. Колиж мова про стації, то вони просто чарівні. Лежать вони при лініях немов справжні оази, що тонуть у квітах і барвах. Навіть найменша стація кишить життям, рухом і виявляє багато енергії.

Коли поїзд заїздить на стацію здовж рейок стоять індіяни зі своїми товарами. Мужчини в широких соломяних капелюхах, жінки у крачестих небоцо.

Вони продають усе що тільки хто забажає. Тортільос (тісточка) випечені з кукурудзи, печені овочі і пульке. Пульке — це національний мексиканський напиток. Цей напиток із малим процентом алькоголю, на блідо синьо зафарбований, нагадує у смаку мішанину молока, вина і соку. Але смакує мабуть знаменито, бо інакше не був би він вдержався ще від часів азтеків аж до сьогодні.

МУЗИЧНІ ПРОХОДИ.

Коли хтонебудь переходить крізь нове місто, думає завжди, що вже його знає, бо одно місто таке подібне до другого. Чи ви в Пуебльо, чи в Техуарані, Техуантепеку чи в Ґваделюпі — все вам здається, що воно те саме місто. По середині завжди є головна площа „Пляца" з кольонадами здовж домів. Завжди стоїть там музичний павільон і під звуки музики з того павільону уладжують собі мексиканці вечірньою порою проходи. Мексиканець не може собі просто уявити корза без музики. Доми здебільша низькі, в кожнім разі не вищі як на один-два поверхи, завжди мають відкрите „паціо", подвіря засаджене квітниками, незвичайно дбайливо плеканими, так що вони роблять враження прегарно розмальованих картин. Вузькими вулицями їде попри доми, олеандри, бананові і перцеві дерева трамвай. Все те чергується як у казці, коли їдете крізь мексиканські міста й місточка, за вимком головних міст.

Сам Мексик-столиця робить справді враження великого міста. Авта трамваї, автобуси женуть попри себе, затримуючись рідко, бо люди обліплюють їх як грозна винограду. Не знайдете ніде місця в такому комунікаційному засобі, хоч місто не має навіть міліона мешканців. Одначе коли настане 21-а година, тоді не побачите ніодного чоловіка на вулиці. Тільки перед кінами і перед кількома театрами ще сяке-таке життя проявляється.

ВДАЧА МЕКСИКАНЦІВ.

Коли ми вже приглянулися прихапцем краєві і містам, то не забудьмо теж і про мешканців. Мексиканці — це мішанина найріжнородніших націй. Типовою мексиканською прикметою є мелянхолія, одначе при тім мешканці незвичайно ввічливі. Чимало чули ми про еспанську ввічливість, одначе мексиканська ввічливість більша, глибша і щиріша. Коли якийсь чужинець прийде до бюра, тоді всі кидають працю і питаються про справу, яка його привела.

Мексиканець ставляє питання, дитячі питання, щоб тільки дати другому змогу відповідати і таким чином піддержувати приязну розмову.

Коли хтось іде попри дім, в якому в „паціо" сидить якийсь чоловік і їсть, чи пе, то вистане тільки глипнути в його сторону, щоб він заговорив і навіть запросив незнайомого „гомре сімпатіко" до себе.

Коли хтось запитає на вулиці про напрям, то ввічливий мексиканець проведе його куди треба, стративши іноді при тім добру годину. Коли хтось познайомиться з якимсь мексиканцем то він уже чергового дня привитає його, як найліпшого приятеля і називає своїм „аміго". На дорозі візник підвезе незнайомого подорожнього, не домагаючись за те зовсім заплати.

Одначе при тім мексиканці незвичайно мелянхолійні і нема мабуть краю на світі де булоб розмірно більше убивств. Незбагнуті як краєвиди, необчислені як все у Мексику є тамошні мешканці.

Справді чарівний і дивний край!

Таємниця сестер-двійнячок.

На одній із льондонських сцен виступали недавно дві сестри-двійнячки: Йоанна й Джозефіна Рідінгер. Вони такі подібні до себе, що навіть найближче окруження не може їх розріжнити.

Найцікавіше те, що кожна зі сестер знає докладно що друга в тій самій хвилині робить або думає, хочби й ділила їх від себе дуже значна віддаль. Спершу гадали, що це звичайний припадок, але коли зміркували, що думки обох сестер постійно годяться зі собою, рішено уладити пробу. Нагода до цього була чудесна: Йоанну вимігжували до Шікаго а Джозефіна залишилась у віддаленому на 1000 кільометрів Пітсбургу.

Одної ночі Йоанна винайшла якийсь новий танковий крок, вивчила його та написала про те до сестри. Тієж ночі Джозефіна винайшла новий крок, та мерщій повідомила про те Йоанну. Листи розминулися в дорозі, а згодом виявилося, що обі сестри, незалежно від себе винайшли в один час новий, але той самий танок.

Подібний випадок трапився колись у Франції, в місцевості Ля Ріль. Там жили два брати близнюки: Цезар і Кость Фотер. Оба вони разом вступили до французького війська, оба рівночасно добилися старшинських відзнак та згодом оба рівночасно дістали рангу генерала бригади. Підчас революції обох їх засудив революційний трибунал на смерть. Присуд виконали того самого дня.

Один такий випадок знає теж криміналістика у Злучених Державах. Два незвичайно до себе подібні брати-близнюки водили за ніс нюйорську поліцію, виконуючи цілу низку очайдушних проступків.

Відтиски їхніх пальців були просто ідентичні, так, що неможливо було доглянути в них якихнебудь ріжниць. Щойно мікроскопійні досліди виявили що один із братів має на великому пальці незамітне відхилення від відтиску свого брата.

КОРОЛІВСЬКИЙ ДАРУНОК ЄМЕНУ.

До Неаполю приплив перед кількома днями корабель, який привіз дорогоцінний вантаж — 6 прегарних коней, чистої арабської крови. Ці коні є дарунком імама Ємену. Два коні призначені для короля Італії, два для наслідника престолу, один для Мусолінія і один для графа Чіяно. Ці дарунки мають бути виявом приязних відносин між Італією та Єменом. Недавно Англія відмовила королеві Ємену доставу зброї та муніції, зате услужна Італія дуже радо погодилася не тільки доставити зброю, але й ріжні інші воєнні прилади, у зовсім довільній кількости.

ЖЕРТВА ЕКСПЕРИМЕНТУ.

Багато було вже таких випадків, що вмираюча людина призначувала своє тіло до наукових дослідів. Багато знаменитих лікарів окалічує густо-часто і навіть вмирає підчас ріжних наукових дослідів, особливо в ділянці радіольоґії і рентґенольоґії. Був один лікар, що в багатьох недугах стосував до своїх пацієнтів голодівку.

Одначе, щоб звичайний смертник хотів переконатися, як довго зможе витримати в голоді, справді стає дуже дивно. Ще якби такий експеримент хотів перевести приватний урядовець — булоб воно до деякої міри зрозуміле. Адже приватні урядовці мають уже відповідний тренінґ, чи пак заправу за собою і в тій ділянці можуть почванитися відповідними (навіть рекордовими) успіхами.

Одначе такий дивний експеримент перевів недавно 34-літній югославянський адвокат Юрій Степович із міста Дубровнику. Та свою цікавість переплатив своїм життям. Перших 10 днів працював Степович зовсім правильно. Од динацятого дня був уже такий перетомлений що мусів положитися до ліжка. По 20 днях адвокат рішив перервати експеримент, але вже було запізно. Хоч починав їсти дуже обережно (пив тільки чай і розпущене молоко), по кількох годинах умер. Якби почав був від молока, то може жив би й до сьогодні.

ОЧАЙДУШНИЙ ГРАБУНОК У ГОЛІВУДІ.

Одна з найбільше рухливих дільниць Голівуду була тереном незвичайно очайдушного нападу в білий день. Двох дуже елеґантно одягнених мужчин вдерлося при найбільшім русі до одного з великих голівудських ювилірських магазинів і стероризувавши револьверами персонал, зажадали видачі дорогоцінностей і золота. Опісля грабіжники покинули крамницю всіли до авта, яке ждало на поготівлі і мерщій відїхали.

Загальну суму заграблених предметів оцінюють на 150.000 долярів. Між заграбленими предметами був теж нараменник відомої фільмової артистки Сімони, який вона дала до направи, вартости більше, як 10.000 дол.

ПІДРУЧНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ

УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЕВЛЯНОГО БУДІВНИЦТВА.

(Д-р М. Драган: **Українські деревляні церкви.** — Львів, 1937. р. 2 томи.)

Одним з найсильніших „козирів" нашої образотворчости, найбільш переконливим аргументом у дискусії про нашу національну самобутність, найбільш надійною „картою вступу" до ареопагу культурних націй, є наша **деревляна архитектура.**

Не зважаючи на нетрівкість матеріялу й розмірно молодий вік поодиноких її памятників, абстрагуючи від обумовленої цим матеріялом [illegible]ромности розмірів і трафаретности основних [illegible]совків, українська деревляна архитектура зуміла витворити таке багатство форм і конструктивних ідей, що давно вже переросла межі „народного" мистецтва в кращих своїх памятниках досягаючи рівня національного архитектурного стилю.

Бо хоч до нашого часу збереглися памятники не раніші від XVI. віку, хоча селянський консерватизм не сприяв занадто швидкому розвиткові форм, завдяки чому збереглися цілі групи точно окреслених регіональних відмін, то в інвентарі нашого деревляного будівництва, як у [illegible]ности, дуже легко відріжнити елементи основні, первісні, загально обовязкові й незмінні від елементів розвоєвих, створених на місці та засвоєних.

В ріжних часах і на ріжних місцях вони зросталися органічно з першими, підсилюючи еволюційний процес розвою української деревляної церкви від її первісного одноверхого типу до величавих девятибанних цілостей.

В час, коли українська мурована архитектура, від візантійських первопочинів, через романщину, готик, ренесанс аж до бароку, була здебільша механічним засвоюванням готових, поза межами краю вироблених форм, то українська деревляна архитектура засвоювала ці форми з куди більшим вибором і вслід за тим перетворювала їх куди основніше, часами до цілковитої затрати їх первісного духа й виразу. Найкраще бачимо це на тій добі української мурованої та деревляної архитектури ,що носить трафаретну назву **барока.** В добі, що позначилася, під суспільним оглядом, зединенням селянських „низів" з „верхами" новоствореної козацької аристократії, анальогічний процес відбувся і в сфері нашої образотворчости. Витворена віками конструктивна льогіка українських деревляних церков, пристосована до впливів мурованого будівництва, дала цей характеристичний для нашої культури XVII—XVIII. вв. тип церков „українського барока", в якому слово „український", слід куди різкіше підкреслити, як слово „барок".

Трьохсвятительська каплиця Успенської церкви у Львові, Троїцька Мазепина церква в Києві і нарешті Спаська катедра в Харкові, це ті найбільше проречисті та репрезентативні памятники нашої мурованої архитектури, в яких основу лягла конструкція, розподіл мас та монументальність українського деревляного будівництва.

Що-ж дивного, що нібито „народне" сільське будівництво, що в зустрічі з історичними стилями зложило такий блискучий іспит своєї конструктивно-формальної зрілости, стягнуло чужу увагу на себе? Правда, „відкривцями" часто нашого деревляного будівництва були чужинці. Вони теж, майже ціле століття, в першу чергу збагачували наукову та аматорську літературу про нього. Від скромного скарбового урядовця Вольфкрона, що ахнув, побачивши маленьку деревляну церковцю на Знесінню під Львовом, до оміливого синтетика Стржиговського, повстала на тему нашого деревляного будівництва ціла бібліотека істудій, начерків, причинків і т. п. Наші дослідники станули при тих чужинцях розмірно пізно, а потім підсилювали їхню працю тільки вряди-годи. Остаточно кілька добре заслужених наших імен з цієї ділянки (Є. Сіцінський, Щербаківський, Я[illegible], Лушпинський, Січинський, Залозецький) не врятувало цілої дисципліни від манівців [illegible]дного аматорства, а то й кабінетної апріорности. У висліді століття дослідів над українським деревляним будівництвом не дало ще ні повного його інвентаря, ні відповідної оцінки, а тим менше не створило якогось у[illegible]ного, синтетичного погляду. Захоплення дуже часто йшло з нерозумінням, замісць систематичної методи досліду й оцінки витворився хаос ентузіястичних окликів, фрагментарних причинків і скороспішних гіпотез. [illegible] цей причинкарський гамір, успокоїти розбурханий гомін, пробували вже нераз. Багато зробив у цьому напрямі пок. Данило Щербаківський, чимало заслужився для справи Володимир Січинський, та найширше й найглибше, як дотепер, охопив питання молодий наш мистецтвознавець **М. Драган** у своїй справді монументальній студії **„Українські деревляні церкви"**, що появилася цього року накладом Національного Музею у Львові. Монументальність його публікації не зазначується в розмірах книги, хоча й вони, як на наші умови доволі показні. Два квартові томи, з яких один в 160 ст. друку обіймає текст, другий у 136+2 таблиці — ілюстраційний матеріял, це поважне видавниче досягнення наших днів. Та монументальність і переломова цінність книжки Драгана скрита в її багатому, всесторонньому змісті. Драган, це молодий, живий і чутливий дослідник, на щастя зовсім не кабінетного типу. Вистане завважити, що майже з усіми памятками нашого дер. будівництва, що їх він обговорює і репродукує у своїй книзі, ввійшов він в безпосереднє, особисте знайомство. Майже всі репродукції книги це робота його власних рук, вислід кількалітніх мандрівок і студій на місцях. Вже сама так бажана в дослідах над мистецькими памятками автопсія, впевнює нас не тільки в совісности дослідника, але й у річевости його обсерваці та обґрунтованости висновків. Щодо останніх, то Драган зберігає спокій і надуму гідну старих ерудитів. Для нього куди цінніша скромна правда, від блискучої ефемеридної гіпотези. До праці своїх попередників і сучасників ставиться він з повагою і льояльністю, бажаючи за всяку ціну дійти до джерела правди. Для того він з муравлиною дбайливістю реєструє й оцінює все, що про деревляну архитектуру було сказано, все, що для її пізнання і зрозуміння було зроблене. Та переповідаючи чужі погляди, він не спішиться з вірою „на слово" того чи іншого дослідника так само, як не простує й не заперечує чужих тверджень без належної конфронтації з памяткою чи цілою групою памяток. Особиста довголітня знайомість з матеріялом досліду, слідна на кожному кроці і в кожному слові Драгана. В результаті маємо те, чого не дав нам ніхто з його попередників: спокійний і річевий, задокументований в усіх напрямках виклад про ґенезу, розвиток та культурно-історичну цінність українського деревляного будівництва. Те, що в його попередників вражало припадковістю, те, що у Стжиґовського пахне узагальнюванням конструктивно стилевих фрагментів а в Залозецького апріорністю, у Драгана перемінюється в тривалий, хоч і мало ефектовний ґраніт наукового обєктивізму.

Книжка Драгана замикає столітню добу аматорського захоплення тією ділянкою нашої образотворчости й не тільки відкриває, але багатством свого матеріялу уможливлює та облегчує науковий підхід до цього привабливого під багатьома оглядами питання.

Книжка Драгана, це мала енциклопедія без якої ніодин з дослідників обійтися не зможе.

Марко Вільшина.

„АПОСТОЛ ПРАВДИ І ЛЮБОВИ".

Хто заогнює польсько-українські взаємини?

Wer den Dichter will verstehen,
mus ins Land des Dichters gehen.

Парафразуючи цей афоризм можна сміливо ствердити, що хто хоче пізнати причини загострення польсько-українських відносин — нехай піде до суду. Там бистрий обсерватор підгляне трагічні речі, що морозять душу; побачить трагікомічні, залежно від того, як хто дивиться на взаємини між людьми, народами і на світ. У суді можна теж підглянути і ці позакулісові пружини та режисерів, які працюють над дальшим загостренням польсько-українських відносин.

Одну з таких вельми характеристичних справ для наших заогнених відносин розглядав у четвер 28. ц. м. городський заміський суд у Львові (число справи: VIII. Зг. 821/37), що приміщується при вул. Казимирівській ч. 34. Широка публика майже не знає і не знала б, що істнує такий суд, якби не ось така — здається — дрібна і буденна подія.

У Скнилові недалеко Львова помер у першій половині червня 1936 р. **24-літній Йосиф Луцишин.** Хоч був римо-католиком і ходив до костела — не оминав теж місцевої церкви. Вмираючи просив своїх найближчих, щоб його ховав разом з польським парохом зі Сигнівки кс. Жаком теж наш парох зі Скнилова о. Т. Ковалюк. Одначе на прохання сивоволосого опікуна покійного, Антонія Лінського кс. Жак заявив рішуче, що не буде ховати разом з „рабіном", себто з греко-католицьким священником. „Як ні — то ні" — говорив і нині на розправі — обв. Антоні Лінський. Але тут щойно починається саме найцікавіша історія. Підчас похорону покійного Луцишина маса народу самочинно пішла з його домовиною під церкву в Скнилові і там відмовила „Отче наш" та „Богородице Діво". Не помогли нічого протести кс. Жака, щоб не нести домовини під церкву. Навпаки такою своєю поведінкою кс. Жак настроїв проти себе присутніх на похороні людей. Під своєю адресою кс. Жак почув ріжні оклики і тому негайно по похороні побіг на станицю поліції запевняючи, що це „людносьць українська" просто спрофанувала похорон. Перепалося теж і пароховi о. Т. Ковалюкові бо при кінці обширного акту обвинувачення, що його внесла поліція до городського заміського суду у Львові, написано про нього ось-що: „є ворогом поляків, краде душі" і мовляв лише тому не хотів вести з ним похорону.

І ось перед суддею Янеллім стануло наслідком цього 7-ох селян зі Скнилова за провину зі ст. 168 к. к., що каже: Хто зневажає людське тіло або місце спочинку покійного, або злобно похоронові чи жалібному обрядові перешкоджує, підлягає карі арешту до 2-ох років. Усі обвин[illegible] заперечили вину. Перший з них 74-літній **Антоні Лінський**, римо-кат. обряду признав, що підчас похорону сказав такі слова: „Юзю, Юзю! Ти ходив до церкви і до костела, а нині ні до церкви ні до костела Тебе не приймають". Додав, що ці слова сказав з великого жалю, бо покійного вивів у люди і він йому помагав на старости літ. Вияснив, що матір покійного бажала доконче, щоб на похороні був теж греко-католицький священник. Одначе кс. Жак заявив йому, що з „рабіном" не піде ховати. Обвинувачений додав, що мав жаль до кс. Жака за те, що тіла покійного не внесли до церкви. Вияснив, що не мав наміру викликати „маніфестації" ні „нарушити" похорону. Підчас похорону люди нарікали на кс. Жака, що вів похорон полевою дорогою поза церкву, а не звичайною дорогою перед церквою, бо мовляв, брама церковної огорожі замкнена на дріт. На питання обор. д-ра М. Третяка обвинувач. вияснив, що підчас похорону дзвонили дзвони і що він візвав публику, щоб змовила над домовиною покійного під церквою (яка була замкнена) „Отче наш" та „Богородице Діво". Так теж сталося і після того всі пішли на цвинтар. Вкінці заявив, що в похороні взяло участь населення з 5-ох дооколачних сіл і зі Львова. Більшість зпоміж присутніх на похороні були поляки.

Другий обвинувач. **Степан Микулишин**, римо-кат., молодий мужчина, заявив, що на похорон прийшов саме в моменті, коли домовину вносили вже під церкву. Бачив, що тоді нарід дуже плакав. Третя обвинувач. **Емілія Рілінг**, 44-літня жінка, римо-кат. признається, що коли вже кс. Жак відмовив молитви над гробом на цвинтарі, заявила ось що: „Той чоловік міг бути інакше похований. Його несли поза церкву мов повішеного. Тимчасом він ходив і до церкви і до костела, перед смертю висповідався, а по смерти Коли кс. Жак запитався так його поховали. хто так відзивається — обвинув. відповіла: той, що його добре знав". Четвертий обвинувачений **Вільгельм Рілінг**, римо-кат., молодий хлопець признав, що ніс домовину Луцишина з іншими членами пожежної сторожі. Коли переходили попри одну з фірток огорожі церкви, юрба попхнула їх з домовиною до церкви відділивши їх від кс. Жака. Тоді відобрав хтось домовину від обвинувач., але не знає хто. Опісля коло домовини під церквою сам нарід молився.

Обвинувачені: **Антоні Сковрон**, римо-кат., **Іван Мороз**, гр.-кат., і **Михайло Вітик**, гр.-кат. всі молоді мужчини, признались ,що теж несли домовину покійного. Юрба кричала однодушно, щоб його домовину занесли до церкви, бо покійний не є жидом. По молитві пішли вже дорогою, куди йде звичайно церковний похорон, а не тією дорогою, куди хотів вести далі похорон кс. Жак.

Суддя встиг ще переслухати одного свідка **Франца Бітнера** зі Сигнівки, 39-літнього римо-кат. паламаря. Підчас складання присяги свідок кількома наворотами повторював слово присяги „не одкривайонц" замісць „не укривайонц" і тому суддя мусів ще раз проводити йому цілу

присягу. Він зізнав, що підчас похорону ніс напереді хрест. За ним несли дві хоругви, далі йшли люди з вінками, кс. Жак, члени пожежної сторожі з домовиною і юрба народу. Запевняв, що кс. Жак вів похорон звичайною дорогою і що головна брама церкви була замкнена. Коли члени пожежної сторожі внесли домовину фірткою під церкву, кс. Жак двома наворотами взивав людей, щоби віддали тіло, бо йде на цвинтар, де одна жінка — свідок вказує на обв. Рилінгову — нарікала. Кс. Жак звернув їй увагу, щоби була тихо, але вона далі перешкаджала в молитві. Підчас питань оборонців та обвинувачених свідок вимахував руками, говорив піднесеним голосом, сварився з обвинуваченими так, що аж обор. Немкевич і судця звертали йому увагу, щоб поводився як слід у суді.

Після того суддя допустив доказ зі сімох нових свідків і відложив розправу аж до січня. Щойно тоді буде зізнавати головний свідок у цій справі кс. Жак. Щойно тоді зможемо дещо більше написати про нього та про становище його парохіян.

Обвинувачених боронили: адв. д-р М. Третяк, д-р Немкевич і д-р Камінський.

——o——

НІМЕЧЧИНА Й СССР НА БРЮССЕЛЬСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Авас подає з Брюсселі: Бельгійський уряд у порозумінні з іншими сигнатарями договору 5-ох держав запросив на брюссельську конференцію Німеччину й СССР.

——o——

ПАРИСЬКУ ВИСТАВУ ПРОДОВЖАТЬ.

Управа паризької міжнародньої вистави рішила продовжити її на 1938-ий рік. На зиму виставу замкнуть, на весну вдруге відчинять; подробиці ще невідомі.

——o——

15. РОКОВИНИ ПОХОДУ НА РИМ.

З нагоди 15. роковин походу на Рим відбувся нині в Римі великий партійний зїзд при співучасти 100.000 фашистівських провідників. Були присутні делеґації німецької нац.-соц. партії з мін. Гессом та еспанської нац. армії.

Мусоліні підкреслив солідарність з Німеччиною, торкнувся своїх недавних фінансових постанов, підкреслив мирові цілі фашистівської політики та висловився за ревізією деяких мирових договорів. „Треба, щоби німецький нарід мав належне місце під сонцем і щоби ніхто не турбував Італії, яка заложила кольоніяльну імперію, не нарушуючи чужих володінь."

З відчитової салі.

М. Дужий: ЯРОСЛАВ ОСЬМОМИСЛ, виклад у Т-ві ім. П. Могили.

Виклад М. Дужого, перший у зимовому речинці 1937/38 р., голова Т-ва др. Денис Лукіянович попередив промовою, у якій подав програму праці Т-ва в найближчих місяцях, і 16-ох заповіджених викладів із ріжних ділянок науки і знання. Звязок наукової праці Т-ва з життям показує добір теми першого викладу, що дасть реальний, науковий підклад емоціям, розбудженим недавніми розкопами в Крилосі, відтворюючи історичну добу і великого її подвижника Ярослава Осьмомисла в 750-ліття його смерти.

Прелеґент п. Дужий у дбайливо підготовленому і пильно вистудійованому викладі, опановуючи всесторонньо річевий матеріял, спиняючись на головних моментах взаємин між галицьким Ростиславичем і Києвом та Волинню, ядерно схарактеризував розвиток галицького князівства, чинники цього розвитку і заслуги Володимирка, що зібрав три землі: західну (перемиську), середню (звенигородську) і полудневу (теребовельську) в одні руки з новою столицею в Галичі.

На цьому тлі виросла могутня постать передостаннього Ростиславича Ярослава Осьмомисла, що за час 34-літнього володіння (1153—1187) зумів зібрати висліди власних трудів і попередників, головно-ж свого батька Володимирка.

А був він добрим полководцем і ще ліпшим політиком, що зумів на якийсь час ослабити впливи Суздалю на Київ, наладнати взаємини з усіма сусідами і ввійшов у безпосередні звязки з тогочасним цісарем Фридрихом І. Був він і знаменитим господарем. Завойовуючи теперішню Бесарабію і Румунію (тодішню землю Івана Ростиславича-Берладника), поширив межі Галицької Держави по Дунай і втворив другий шлях на Чорне (Руське) Море поруч Дніпрового.

Великого володаря звеличав відомою апострофою автор „Слова о полку Ігореві".

Авдиторія дуже уважно слухала живо і попавно виголошеного викладу. **ця.**

НОВИНКИ.

— **Чотирилітній курс композиції** (комплет спеціяльних теоретичних предметів) починається у Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем падолистом ц. р. Умовини приняття: знайомість основ музики (теорії) і сольфежу. По змозі представити прібки своєї творчости. Ближчі інформації в секретаріяті В. Муз. Інституту ім. Лисенка Шашкевича 5., тел. 237-15, від 3—7. год. 1947 —2

— **„Сокіл-Батько"** повідомляє своїх Вп. Членів, що Свято Першого Листопада, яке відбудеться в домівці при вул. Руській ч. 20. в неділю 31. ц. м. пересунено з технічних причин на год. 20-ту. 1956

— **Леся Кривіцька** починає ведення курсу деклямації при Вищ. Музичному Інституті ім. Лисенка у Львові з місяцем листопадом.

— **Львівська Філія Т-ва Прихильників Астрономії** повідомляє, що в суботу 30. жовтня ц. р. в год. 18-ій вечором у салі Геольоґічного Інституту при вул. Длуґоша 8 виголосить інж. Роман Янічек відчит п. н. „Чи Вселенна є несмінчена?" Вступ вільний. Гостям раді.

— **Дон Хуан у радіо.** Дня 29. жовтня ц. р. буде 150 літ, як славний композитор Моцарт диригував свою оперу „Дон Хуан" у Ставовському театрі у Празі. З приводу 150-літнього ювилею 29. ц. м. із Ставовського театру ця опера буде надана всіми радіостаціями.

— **Пошта в днях 31. ц. м. і 1. листопада.** Праця в поштових урядах у днях 31. ц. м. і 1. листопада ц. р. буде так унормована, що в неділю, 31. ц. м. листові посилки будуть доручувати одноразово, а в понеділок пошта буде зовсім замкнена. Пенсії емеритам доручать аж 2. листопада ц. р.

— **Прилюдний запит до п. Директора Загального Шпиталю у Львові.** Дня 27. жовтня ц. р. в присутности п. Здансвича я дістав телефонічну просьбу піти негайно на операційний відділ у Заг. Шпиталі і висповідати ученицю Роду Галайко. На мій заміт, що вона може висповідатись у шпитального отця капеляна, вона далі обстоювала при своїй просьбі, тому я був приневолений у сумлінню приїхати до шпиталю. Тут шпитальний портієр мене не впустив до недужої, чекаючи рішення дирекції. Колиж на представлення портієром причини мого приходу, Ви, Вп. Пане Директоре, відмовили мені вступу до недужої, то дозвольте, що поспитаю Вас: Від коли в католицькій державі не допускають до сповіди католицького священника, який приходить на виразне домагання недужого? Автім: чому того самого священника кличуть у пізну ніч до недужого, як це недавно мало місце? — З правдивою пошаною **о. Годунько Осип,** сотрудник при церкві св. Ап. Петра і Павла.

— **Тиф у Косівщині.** В Ростоках косівського повіту стверджено кілька випадків черевного тифу. Одна особа вмерла, а дві відставлено до шпиталю.

— **Львівська хроніка.** На вул. Скарбківській якийсь злодійчук вирвав Салі Ґрудек ручну торбинку з готівкою 20 зол. і втік. — Подібної несподіванки зазнала Бася Шпіґель, якій на вул. Краківській вирвав хтось торбинку з 90 зол. — В Старому Ринку під ч. 5 отроїлася 23-літня Кляра Біндер, напившись сільного квасу.

— **Зловживання в тартаку.** З доручення прокуратури арештовано Стефана Кестліха, державного лісничого і Петра Римара, канцелярійного урядовця, занятих у державному тартаку у Брошневі. Закидають їм зловживання на шкоду державного скарбу.

— **Пожежа фабрики.** У фабриці фаянсів і керамічних виробів у Пацикові станиславівського повіту вибухла пожежа і знищила одноповерховий будинок, магазин із заграничними моделями, сирівцем і готовими виробами на шкоду львівського купця Олександра Левицького. Втрати обчисляють на 100.000 зол. Фабрика була обезпечена на 40.000 зол.

— **Краєва хроніка.** На залізничому двірці в Перемишлі наїхав паровіз на особовий потяг, наслідком чого розбився поштовий амбулянс і тяжко потовклися два поштові службовці. — Підчас забави в Губичах пов. Добромиль побилися за дівчину парубки, при чому Юрко Кріль пострілив у живіт Івана Калужинського. Напасника та його товарища Шеремету побили інші ровесники так тяжко, що обох відставлено до перемиського шпиталю. — У Кракові помер у 75 році життя д-р Бронислав Кадрас, визначний хірург, ем. професор краківського університету. — Віктор Бахле убив штилетом у Майдані (Дрогобиччина) свою наречену Йосипу Дутківну, свою колишню наречену, яка його покинула і їхала до Львова, щоби взяти шлюб з іншим.— Коло парку Вільшина у Стрию поїзд переїхав вояка одного з місцевих полків Домініка Скурка; не відомо, чи йде тут про самовбийство, чи про нещасливий випадок.

— **Замкнули грище.** На засіданні виділу гор і дисципліни, що розглядало справу бешкету підчас змагань Юнак—Україна в Дрогобичі, рішили замкнути грище „Юнака" для публики.

— **За образу румунського короля.** Окружний суд у Коломиї засудив на 3 місяці вязниці різника із Снятина Р. Смикала за те, що він підчас переїзду Карла II. крізь снятинську стацію приступив до військового відділу і висловився образливо про румунського монарха, який мав надїхати потягом. Смикала арештували і поставили перед суд.

— **Помер ген. Довбур Мусьніцький.** У родинному маєтку в Баторові під Познанем помер нагло у 70 р. життя генерал Довбур Мусьніцький, б. вищий старшина російської армії, що після революції в 1917. р. став командантом польських збройних сил на терені Росії. Після вибуху повстання в Познанщині обняв команду над великопольськими військами. Він теж вислав допомогу польським військам, що бились з українськими у Сх. Галичині. Від 1920. р. не належав до активного стану армії.

— **Природний приріст населення у Польщі** в другому кварталі ц. р. дав 88.794 особи, коли в такому самому часі минулого року цей приріст дав 122.503 осіб. Найбільший приріст населення занотували в другому кварталі ц. р. на просторі львівського воєвідства, а це 8.517 осіб. На Волині приріст є 6.702, на Поліссі 4.958, в станиславівському воєвідстві 3.605, а в тернопільському 3.520 осіб. Приріст населення римо-кат. дав 53.842, православного 14.614, греко-кат. 9.856, мойсеєвого 8.633, евангелицького 1.185, і інших віроісповідань 119 осіб. Найбільший природний приріст у відсотках припадає на населення евангелицького віроісповідання, бо 9.8 на 1.000 мешканців. На другому місці є греко-кат. віроісповідання (7.9 на 1.000 мешканців), дальше римо-кат. і православне (по 6.8 на 1.000 мешканців) та жидівське (6.2 на 1.000 мешканців).

— **Ужгородська радіостація.** Один із найстарших хорів на Закарпатській Україні це хор богословів гр. кат. лицею в Ужгороді. Великі успіхи хору були заслугою знаменитого диригента і знавця церковних пісень проф. Сильвая. З причини недуги проф. Сильвай відмовився вести дальше цей хор і його місце заняв його талановитий ученик о. Стефан Гладонюк, який на свято Всіх Святих 1. листопада ц. р. в рямках ужгородської радіостації представиться в часі 18—18.30 год. з своїм хором. У програму входять церковні пісні.

— **Жахлива повінь** знищила до тла сирійську місцевість Дмеїр (на північний схід від Дамаску). Вода схопила понад 100 осіб — їхня доля невідома; крім того зпід руїн місцевости видобули кількадесятьох небіщиків. Сполука між Дамаском і Єрусалимом перервана. — Також на острові Суматрі виступили ріки; 40 осіб утонуло, понад 100 ранених.

— **Реформа танців у Німеччині.** Серед багатьох культурних реформ у Німеччині находиться на денному порядку справа реформи танцю, який хотять узгіднити із загальним націонал-соціялістичними ідеями. Досі не вдалося створити щось оригінального в ділянці товариських танців. Коли гітлеризм дійшов до влади, лянсовано якийсь час проєкт радикальної націоналізації товариських танців, одначе без практичного висліду. На німецьких балях і дансінгах танцюють дальше загально приняті сальонові танки. Одначе реформаторських проєктів не занехано. Під проводом Альфреда Розенберга відбувся недавно у присутности представників преси відчит Карла Гайдінга з „Культурамту" гітлерівської молоді. Прелеґент пропонував уводити ступнево, обережно народні мотиви до товариського танку. Народні танці мають розвиватися наперед серед партійних формацій, звідсіль проникати до суспільности і здобувати право громадянства біля сальонових танків, а вкінці, коли назріє повна реформа, зовсім їх заступити. Одночасно слід прямувати до збірного оформлення танців, у колі і т. п., щоб також у танку відбивався ідеал спільноти, який проникає тепер цілу Німеччину. Щойно після тієї еволюції можна буде говорити про справжній „танець німецької радости".

— **Ріжні вістки.** Найвищий суд у Вашинґтоні затвердив присуд, яким засуджено на 75 літ вязниці мурина Патерзена за участь у знесилуванні білої жінки. — На двірці в Йокогамі зударився військовий потяг з електричним потягом при чому згинули 22 особи а 10 вийшло з ранами.

— Поступ у метеорольогічних прогнозах. — Директор центрального метерольогічного заведення у Відні, професор фізики на віденськім університеті, д-р Генрик Фікер виголосив недавно цікавий реферат на тему передсказування погоди, обговорюючи перш усього значіння т. зв. синоптики — способу, що уможливлює прогнозу на основі спеціяльних мап. Влучна прогноза залежить багато від висліду стратосферичних і тропосферичних дослідів. Тепер зладжено спеціяльні інструменти, які прицiплено до бальону і засоблені висильним апаратом реєструють підчас лету бальону тиснення повітря і температуру. Крім того т. зв. радієві сонди уможливлюють щоденну контролю стратосфери. На основі найновіших міжнародніх умов буде тепер щодень 30 сондово-радієвих злетів на просторі цілої Европи. Взагалі віденський професор зазначив, що наслідком нових уліпшень передсказування погоди в найближчому часі значно покращає. Всежтаки цілком певне воно не буде. До цілковитої певности метеорольогічних прогноз все ще далеко.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Збори представників українських установ. Мин. тижні відбулися збори представників установ, які заініціювала Філія „Просвіти“. Цілею зборів було нарадитись над способом відсвяткування ювилею в 70-ліття Матірного Т-ва „Просвіта“, що збігається саме з 60-літтям Філії. Наради відкрив голова Філії д-р Юл. Олесницький, подаючи в кількох словах історію станиславівської Філії. У висліді дискусії ухвалено, щоб кожне т-во вибрало зпоміж себе делегата і ті делегати зберуться знову, вже як свого роду комітет, що займеться докладним опрацюванням програми. Всі дискутанти висказувались за якнайвеличавішим святкуванням подвійного ювилею.

З відчитової салі. Мин. неділі розпочала „Українська Бесіда“ враз з „Учит. Громадою“ рефератом проф. Домбровського п. н. „Еспанський лицарський епос“ цикль рефератів, як і в минулому році.

Українські фільмові репортажі. Мин. суботи й неділі (разом тричі) висвітлювало Уфотофільм-Львів фільму, вакручену тим українським фільмовим виробництвом. Зацікавлення фільмою було велике. Це доказ, що колиб у нас були матеріяльні засоби, то українська виробня фільм моглаб гарно розвинутися.

Посмертна згадка. Мин. неділі відбувся похорон бл. п. Павла Нехная, емер. возьного муж. держ. гімназії з українською мовою навчання. Підчас походу грала оркестра „Зорі“, панахиду співав муж. хор „Думка“. Померший був тихим патріотом, записуючи ріжним установам і товариствам поважні грошеві квоти. В. й. П.!

Нова станиця. На днях повстане у нас галянтерійна крамниця — головно з селянською галянтерією, що її відчиняє п. Будзиновський. Добре місце, як теж фаховість власника дають запоруку, що нова станиця розвинеться скоро. Бажаємо їй якнайкращих успіхів!

„Трікотс“, нетерпеливо очікувана українська витворня артикулів волічкових, відкрила крамницю, що є ціллю „прогульок“ усіх мешканців міста. **Б. Л.**

ПЕРЕМИШЛЬ.

Заг. Збори Пов. Кружка „Р. Ш.“ В днях 21. і 23. жовтня ц. р. відбулися в салі читальні „Просвіти“ заг. збори Повіт. Кружка „Рідної Школи“. Збори відкрив голова Кружка д-р М. Рибак, висказуючи здивування, що загал перемиського громадянства так мало цікавиться рідношкільними справами. На салі було всього 34 присутніх. Вкінці голова згадав померших членів Р. Ш., бл. п. проф. Кл. Вахнянина і будівничого Ів. Ленцика — присутні вшанували їх память повстанням з місць. Зі звітів поодиноких членів Старшини і референтів видно, що Пов. Кр. „Р. Ш.“ виконує дуже важку працю: вдержує фахово-доповняючу школу, якої фреквенція з року на рік помітно росте. Учні цієї школи рекрутуються майже в сто відсотках з найбідніших кругів суспільности, які не всилі оплачувати не то належні такси, а навіть купити собі потрібне приладдя (олівці, зшитки, пирялі і т. п.). Школа завдяки добрій управі та добірному учительському зборові поставлена на д. високому рівні і задовільно виконує своє національно-виховне завдання. Рік-річно випускає школа кадри свідомих, прекрасно приготованих ремісників, купців та промисловців. Кружок є власником народньої школи ім. М. Шашкевича, учителів якої оплачує кураторія. Крім цього Кружок удержує одну школу на селі і дитячий садок на Засянні, який небавом переміститься вже в захоронку. Діяльність Кружка не обмежується тільки на місто, він працює і в повіті, де веде організаційну роботу по місцевих кружках і дит. садках. Старшина Кружка виконує тяжку роботу серед незвичайно невідрадних обставин. Бувають моменти, що Старшина є просто в розпуці. Загал громадянства стоїть осторонь, не співпрацює зі Старшиною. Члени, яких на папері є справді дуже поважне число, бо аж 2.184, на превеликий жаль не сповняють свого завдання, бо на сором зложили членських вкладок за рік 1936-37 аж... зол. 84, а місячні датки також дуже й дуже слабо виплачувані. Дійсних членів, таких, що у сто відсотках виконують свої зобовязання супроти Р. Ш., є дуже мало. Звіти поодиноких членів Старшини кінчилися питанням: Що дальше робити? Звідки взяти потрібні фонди до ведення початого діла, яке дуже гарно розвивається? Зі звітів слід відмітити дуже обширний та точно опрацьований звіт дир. Дм. Пеленського, який звернув увагу на важність впливу церкви у вихованні молоді. Він точнісінько проаналізував усе шкільництво, всі захоронки в Перемишлі, підкреслюючи, що в польських школах, до яких ходить поважна кількість українських дітей, є вони позбавлені навіть науки гр.-кат. релігії й української мови. Управи тих шкіл змушують родичів підписувати декларації, що вони годяться, щоб їхні діти вчилися римо-кат. релігії та виконували релігійні практики в лат. обряді. А треба памятати, що це діти від 7—14 літ, до яких у справах релігійних не має права ніхто мішатися. Звіт п. Пеленського був навіяний жахом. Дані, що їх п. П. подав, викликали пригноблююче враження. По звітах голови почалась дискусія, яка була дуже оживлена. До нової Старшини Пов. К. „Р. Ш.“ ввійшли майже ті самі: голова д-р М. Рибак, члени: о. крил. Кизмар Ів., дир. Е. Міхаловський, дир. Дм. Пеленський, проф. Кушнкова, О. Сенечко, В. Нагайський, А. Рейнарович, проф. І. Гонтарський.

Посвячення Міщанської Каси. В неділю в год. 18. відбулося при численній участи перемиського громадянства посвячення нового льокалю Міщанської Каси. Акту посвячення доконав о. Маселко Володимир, який опісля виголосив відповідну промову. Голова Надзірної Ради д-р Загайкевич Володимир, один з живучих ще членів-основників М. К., виголосив дуже річеву промову, в якій, привитавши зібране громадянство, розповів історію М. К. та її завдання. Про діяльність та розвиток М. К. говорив дир. Ярошевич Осип, підчеркуючи, що дати 14. X. (перенесення) і 24. X. (посвячення) — це зворотні дати в житті М. К. Ближче про М. К. не будемо тут говорити, бо про це обширно писали ми в „Ділі“ з 14. X. ц. р. Згадаємо тільки, що Каса під умілим проводом дирекції, в склад якої входять Ярошевич Осип, Борис Теодор та Маївка Іван — всі купці-промисловці, прекрасно розвивається та сповняє своє завдання. Вкінці коротко промовив ще дир. Шах Степан, який в імені зібраного громадянства подякував референтам за обширні реферати про життя та діяльність Міщанської Каси. **К-к.**

КРЕМЯНЕЦЬ.

Які людці засідають в Українбанку. У Кремянці від недавнього часу засіли в дирекції Українського Кооперативного Банку „гаспада“ Олешков і Шашков. Як видно з їх прізвищ, є то пара представників колись пануючого на Волині племени кацапів. І в останніх роках вони тут так розпаношилися, що своєю поведінкою змусили місцеву українську інтелігенцію повиписуватися з членів банку. Підібравши собі покірну Надзірну Раду, господарять вони в банку певніше, як на своїй власній загороді. В банку досить часто лунає пречиста московська лайка; і звичайному смертельникові без протекції до високої дирекції трудно доступити. Одначе знайшлися сміливчики, котрі відважилися прийти до „українського“ по назві банку і попросити у цих панків, вихованих у російській культурі, зложити свою жертву на ремонт української Чеснохресної церкви у Кремянці, яка є осередком церковно-культурного життя місцевих українців. Тими сміливчиками були дві жінки — пані Глувкова і Ключинська, членки Союзу Українок. Відповідаючи їм, пани директори прочитали таку лекцію про свої погляди на ролю української інтелігенції в нашому громадянському житті, до того ще ілюстровану базарною лайкою й особистою образою, що паням із Союзу Українок відібрало мову на таку аргументацію і вони до цієї пори каються за свою необережну сміливість. Невже кремянецьке українське громадянство може толерувати таких людців? Це-ж сором!

—о—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Василь Ґренджа-Донський: ПЕТРО ПЕТРОВИЧ. Історична повість. Ужгород 1937. Видавництво Т-ва українських письменників і журналістів в Ужгороді, ч. 8. Стор. 183, 16°. Ціна 10 ч. к.

Андрей Камінський: СИНТЕЗА УКРАЇНСТВА І РУСЬКОСТИ. Накладом автора. Львів 1937. Стор. 36, 16°.

Віктор Андрієвський: МИКОЛА ЛИСЕНКО — БАТЬКО УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ. Дешева Книжка, ч. 18—19. Львів 1937. Стор. 31, 16°.

О. Подільський: ПОХВАЛА НАРОДНІМ СТРОЯМ. Тернопіль 1937. Стор. 54, ф. 16°.

Спорт.

ЗАВЕРШІМ БУДОВУ МАЙДАНУ В ПЕРЕМИШЛІ!

Вже три роки будує У. С. К. Сян у Перемишлі власними силами великий і одинокий на західних окраїнах спортовий майдан. Допоможіть спортовим піонірам на Перемиській Землі двигнути великий тягар будівництва! Вишліть хочби найдрібніший даток на будову спортового майдану в Перемишлі!

Датки слати на адресу: Міщанська Каса в Перемишлі, вул. Костюшка, чекове конто П. К. О. 507.452.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б.

Змагання за мистецтво Окружної Ліґи між Україною і Погонею І Б. відбудуться в неділю на грищі Чорних. Початок в год. 2. попол.

Україна програла в цьому сезоні тільки один метч з Ресовією у Ряшеві, шість метчів еремісувала і три виграла. На змаганнях у Дрогобичі виявила наша дружина замітну поправу форми, тому віримо, що й недільний метч вирішить у свою користь. Правда, виграти з резервою Погоні не буде легко, бо має вона грачів молодих, амбітних і добрих технічно. Найкращим доказом є те, що репрезентаційна дружина Погоні завдячує низку успіхів саме молодшим грачам, які недавно аванcували до першої дружини. Одначе віримо, що Україна, яка осягнула пяте місце в табелі, схоче використати нагоду і пересунутися на ще вище місце, не резиґнуючи зовсім із мистецтва Окружної Ліґи.

До цих змагань виступить Україна у своїм звичайнім складі.

СТЕП — СВЯТОГОР.

В неділю 31. ц. м. відбудуться товариські змагання обох дружин. Святогор хоче після перемоги над Зорею виграти теж і зі Степом, щоб доказати своє першенство в Ц-класі. Змагуни Степу повинні цей метч заграти амбітно і виграти. Цей метч відбудеться на грищі Т.З.Р. (б. грища Погоні) в год. 2 попол. Ціни вступу дуже низькі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна виступила з Наколесницького Союзу. На останньому своєму засіданні рішив виділ С. Т. Україна виступити з ЛОЗК (Львівський Наколесницький Союз). Причиною такого рішення є відоме крутійство підчас наколесницьких змагань за чашу Східних Торгів і на недавніх змаганнях за мистецтво Львова. В обох випадках відповідним чинникам невигідно було, щоб мистецтво здобував українець і при допомозі ріжних неспортових „махльойок“ відібрали заслужену перемогу українцям. Колиж варшавська централя відкинула протест України у справі змагань за чашу Східних Торгів, не подаючи ніяких мотивів, тоді мірка переповнилась і наколесницька секція України виступила зі Зв'язку. Годиться при цьому відмітити, що з рішенням Варшави не солідаризувалися теж члени президії Львівського Зв'язку і тому демонстраційно зголосили свою резиґнацію. Бо не тільки секретар Окружного Союзу п. Яримович, член України, уважав, що наколесники України зазнали кривди, але й голова Союзу кап. Кірхнер та заступник голови п. Відер були тієї самої думки. Мабуть на тому ще ціла справа не скінчилася, всеж таки кидає вона яскраве світло на умовини спортової діяльности наших товариств, коли про вислід і спортове першенство рішають політичні мотиви.

Степ стратив 2 пункти. Виділ Гор і Дисципліни ЛОЗПН-у зверифікував мистецький метч Степ — Стшелєц (Перемишляни), що його виграв був Степ, 0:3 (в-о) у некорисгь нашої дружини, за участь воротаря Ґозіяша, якого ПЗПН ще тоді був не потвердив. Ґозіяш мав право грати щойно чергового дня, по метчу. Таким чином Степ опинився на другім місці в табелі із 4:2 пунктами і відношенням воріт 6:3.

Суддя, що відїхав під опікою війська. Після метчу України з Юнаком, який скінчився програною Юнака, дрогобицька публика намагалася побити суддю цих змагань п. Раніша. Три години тривала облога шатні, в якій скрився п. Раніш. Щойно по трьох годинах (між тим поїзд до Львова, яким мав суддя їхати, втік) військові вивели суддю, переодягненого за капраля, зі шатні. Та тоді виринула нова заковика. Ніодин фіякер не хотів зі страху відвезти судді на стацію і військові мусіли знову відводити п. Раніша на стацію. Тому, що поїзд до Львова вже був відїхав, суддя п. Раніш мусів їхати до Борислава, винаймати там кімнату в гостинниці, переночувати і аж рано відїхав до Львова. По приїзді написав він протокол зі змагань і переслав, прилучивши свою судейську леґітимацію до В. С. С., зрезиґнував з гідности спортового судді. При тому заявив, що в таких умовинах не хоче працювати, що В. Г. і Д. своєю нерішучістю сам спричинює авантури на грищах та напасти на суддів (тільки на 2 метчах О. Л. було минулої неділі спокійно!) і що Юнака він не тільки не скривдив, але навпаки — стероризований публикою скривдив радше Україну, признаючи Юнакові неправильний голь і не диктуючи карного до Юнака за ординарний фавль на Скопенові І. Так виглядає ціла справа, яка ще раз доказує, що зле діється у львівській футбольній окрузі. Покутують рішуче старі гріхи нерішучости органів Округи і нечесність деяких суддів, які своїм судіюванням створили прецеденси до ріжних несамовитих історій на грищах.

ОГОЛОШЕННЯ

Шкіряні каганці

, ремінці для псів в найлiпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Ґалянтерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". **519**

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Субота 30. X. год. 7.30 „Завтра неділя".

Неділя 31. X. год. 12 впол. „В святоіванську ніч" казка для дітей; год. 3.30 попол. „Завтра неділя"; год. 7.30 веч. „Завтра неділя".

Театр Рімнородностей:

Пятниця 29. X. год. 7.30 веч. „Жабонька".

Субота 30. X. год. 7.30 веч. „Жабонька"

Неділя 31. X. год. 3.30 попол. „Жабонька"; год. 7.30 веч. „Жабонька".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕРЕЖАНИ:

29. X. Княжна чардаша.

30. X. Шалапут.

31. X. Довбуш.

З Бережан іде театр до Золочева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ПЕРЕМИШЛЬ (саля Робітничого Дому):

3. XI. Хмара.

4. XI. Маруся Богуславка.

5. XI. Ніч під Івана Купала.

З Перемишля Театр виїздить на Лемківщину — Дубецько, Динів, Березів, Сянік, Риманів, Ліско.

Концертове бюро М. Тірка:

29. X. Жінет Неве, І. лавреатка конкурсу ім. Венявського.

Зол. 2'50 медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Ґрінберґа**, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛЬО: „Країна кохання".

АТЛЯНТИК: „Кід Ґалягад".

ВАНДА: „Шифра 77", „Бенгальський тигр".

ҐРАЖИНА: „Тайни жовтого міста".

ЕВРОПА: „Їх сто й вона одна" (Д. Дурбін).

КАСІНО: „Ескапади" з Марл. Дитріх.

КОПЕРНИК: „Знахор" на осн. повісти Доленги-Мостовича.

МАРУСЕНЬКА: „Пропавший острів" і комедія „Парада ніжок".

МЕТРО: „Сан Франціско" та ревія.

МІРАЖ: „Рай" комедія з Патом і Паташоном та Тібором Гальмаєм.

МУЗА: „Камелієва дама".

ПАКС: „Діти щастя" з Ліл. Гарвей.

ПАЛЯС: „Зоря Рів'єри" з Ерною Зак.

РАЯ: „Княжа".

РІЯЛЬТО: „Бурґтеатер".

СВІТ: „Леґія пропащих" і „Бродвай Біл".

СТИЛЕВЕ: „Варієте" і ревія „Ані Льондон ані Рим".

ТОН: „Втеча Тарзана".

УТІХА: „Тіні минулого" та ревія.

ХИМЕРА: „Танго залюблених". —

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(пл. Марійська 5).

„Теплиці, Шмекс, Піщани — славні живці Чехословаччини".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Соната а-дур на скр. і форт. Франк-а, 19.10 Вальси і любовні пісні, хор, форт. дует. 21.10 Солісти; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт балалайк. орх., 14.00 Скрипка, 18.10 Сальон. музика, 19.15 Нар. пісні, циг. орх., 20.45, 21.00, 22.00 Концерт симф. орх.; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.25 Солісти, 19.25 Легка форт. музика у вик. трьох піяністів, 20.25, 21.00 Веч. авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.30 Сопран, форт., скрипка, віол., 19.10 Вагнерівський концерт, 20.00 Твори Р. Штравса, орх., соло; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 18.50, 22.40 Розривкова музика, 21.00, 22.00 „Шіо ді фортуна" муз. Фантазія Ля Роса Пародія; ПРАҐА 19.35 20.00, 21.00 „Дон Хуан" оп. Моцарта; РАДІО ПАРІ 18.30 Форт., 18.45 Пісні, 21.15 Камер. музика, 21.30, 22.00, 23.00 „На паризькій хвилі" розр. програма; РИМ 17.15, 18.50 Розр. музика, 21.00 22.00, 23.00 „Фавст" оп. Ґуноа.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ за душу бл. п. РОМАНА МЕГИКА емер. судді

відправиться у Львові в церкві Успення Пр. Д. М. (Волоській) в понеділок 1. листопада п. р. в 8. год. На це Богослуження запрошують Рідню, Товаришів і Знайомих Покійного **Дружина і син.**

Субота, 30. жовтня 1937.

БЕРЛІН 15.30 Пісеньки, музика, 18.00 Оп. мельодії, 22.30 Танк. музика; БІЛҐОРОД 18.20 Форт., 18.50, 19.00 Спів, 22.20 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05, 12.30 Сальон. музика, 17.30 Циг. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Концерт мандолiністів, 19.30, 20.00 21.00 „Фатiніца" оп. Супе, 21.40 Віольончеля; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Музика, 22.30 Концерт; КОШИЦІ 13.30, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.00, 20.40 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт, 22.10 Концерт малого хору; ПРАҐА 12.35 Концерт військ. орх., 17.55, 18.00 Моцартівський концерт, 20.55, 21.00 Концерт, чеська музика, 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.15 Для наймолодших, 18.45 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РИМ 19.20 Розр. музика, 20.50 Скеч, 21.00, 22.00 „Фраскіта" оп. Легара.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 29. жовтня 1937.

6.15—8.00 Раннішня авд.; 11.15 Для шкіл: „Мапа"; 11.40 Форт. твори Шумана з пл.; 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Музика з пл., Полудн. денник, Кн. Й. Понятовський; 13.50 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Ольбрахтові лицарі, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста і провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Як працюють наші мами; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Концерт військ. орх.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Англійська кооператорка; 17.15 Бусоні: Соната на скр. і форт., оп. 36. ч. 2 г-моль; 17.50 Огляд видань; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Турист. інформатор; 18.15 Пісні у вик. Ядв. Януківни, сопр. у супр. форт., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Люди та підсоння; 19.00 „Наполеон" Райналя, фраґм. 19.35 „Дон Хуан" оп. Моцарта; у перерві Веч. денник, Актуальна гутірка, Вимок із Байронового „Дон Хуана"; 22.15 Католицькі місії заборолом морального і сусп. ладу; 22.30 Легка і танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Осінні акварелі, муз. репортаж.

Субота, 30. жовтня 1937.

6.15—8.00 Ран. авд., 11.15 Співаймо пісеньки, авд. для шкіл; 11.40 Легенди з пл.; 11.57 Сиґнал часу; 12.03 Мистецький танок, орх., скр., форт., 13.45 Концерт бажань; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Про Івася, що псам шив чоботи" на осн. казки Ю. Словацького; 16.15 Фантазії на теми відомих пісень, орх. (у програмі **В. Барвінський: Мініятури на тему українських нар. пісень**), 16.45 Отворення радіовиставки в Бидгощі; 17.00 Як король подорожував до Пінщини і відвідував канал Огінського; 17.15 Від Атен до Байрайту: Мигунці з історії опери; сопр., тенор, форт.; 17.50 Наша програма; 18.00, 18.05 Спорт; 18.10 Камер. концерт, форт., скр., віол., 18.30, 18.55 Програма на завтра; 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; 19.00 Шлеські завулки, авд. для дітей, Задушний день, літ.-муз. авд., 20.00 „Раз — то мало" найгарніші мельодії із жовтня; 20.45 Веч. денник, Акт. гутірка; 21.45 Скеч: „По-американськи"; 22.00 Орх. концерт, Марія Фіреццa, сопран, Лідіє Кепура тенор; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з гр. пл.; у перерві год. 23.10 „Із Французьких задач", „Меч", „Переговори".

БІРЖА.

Львів, 28. жовтня 1937.

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95, Доляри американські 5,29·50, 5,27·00, доляри канад. 5,29·00—5,26·50, Фльорени гол. 293·32—291·60, Франки фр. 17·95—17·42, Франки швайцарські 122·35—121·52, Фунти англ. 26·29—26·13, Ґульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·50—16·50, Кор. дан. 117·29—116·45 Кор. норв. 132·03—131·05, Корони шв. 135·43—134·45, Ліри, італ. 22·00—21·20, Марки фінлянд. 11·61—11·20, Марки нім. 123·00 — 117·00, Шилінґи австр. 98·00—97·00, Тель Авів 26·20—25·90, Марки нім. срібні 128·00 — 122·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 55·13, 55·38, 55·38, 4 поз. інв. 1 ем. непот., 2 ем. 69·25, серія 83·25, 5 залізн. 60·00, 4 прем. дол. 38·75 консол. 59·00, 58·55, 58·50, дві ост. др.

Папери.

Банк Польський 106·00. Цукор 34·00 Вугіль 23·25, 13·00, Лільпоп 30·40, Моджеїв 10·00, Островець 25·00, Габербуш 41·00,

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

Львів, 28. жовтня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.

1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол.

1 кг. масла експ. вкл. з опак. 3·00 зол.

молоко . 15—16 сот.

яйця (копа) . . . . 4·45 зол.

Тенденція на масло знижкова, на молоко та яйця вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Кружка Р. Шк. ім. Ганни Барвінок відбудуться 4. XI. в год. 5. попол. в домівці при вул. Мохнацького 12. Просимо членів численно явитись. **Старшина.** **1964**

Святочні Сходини Членів Кружка Р.Ш. ім. Ганни Барвінок відбудуться дня 31. жовтня ц. р. в год. 16.30 пополудне в домівці при вул. Мохнацького 12. На денному порядку реферат д-ра Володимира Старосольського. **Старшина Кружка.**

МЕШКАННЯ

ТРИКІМНАТНЕ повнокомфортове коридорне соняшне гарне мешкання до винайму. Длуґоша 37. 1961 1—2

ПОКІЙ, передпокій, кухня 35 зол. Два покої, передпокій, кухня 50 зол. побіч Личаківського парку, нова хата, без податку, відомість „Трансакція", Длуґоша 1. 1941 2—3

КУПНО - ПРОДАЖА

СРІБЛО СТОЛОВЕ, срібло китайське поручає фірма Л. Розважевський, Львів, Академічна 2 (готель Жоржа). 1962 1-8

ФОРТЕПІЯНИ, піяніна, фісгармонії знамениті, гарантовані — дешево продає, міняє **Ганак, Пілсудського 21, І. пов.** 1456 19—20

НАУКА

ПРИЙМАЮ на тримісячний курс крою і шиття та білизнярства. ПІСАРСЬКА МАРІЯ, Сташіца вісім. 1965 1—3

ТАНЦІВ вчить першорядно збірно і віддільно „Mondain", Сикстуська 23. 1963 1—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

Ф-МА КЕРАМІКА шукає агентів та агенток, що занялисьб продажею порцеляни з вишивкою. Зголошення: Ф-ма Кераміка, Львів, Галицька 5. 1678 1—3

ІНТЕЛІҐЕНТНА жінка, котра позичить під добру запоруку на 1—3 місяців 500 до 1000 зол., дістане від зараз постійну посаду з платнею 100—150 зол. місячно. Голоситись найпізніше до 5. XI. п. р. до „Діла" під „Нагода". 1—1

РІЖНІ

БЮРО ПОЛАГОДИ у Варшаві Олени Васильчук, полагоджує всі справи торговельні та дає інформації, заощаджуючи зайву подорож до Варшави. У домівці Бюра постійний сальон-виставка „Гуцулка", що закуповує і приймає в комісову продаж вироби українського народнього мистецтва, промислу (килими, ліжники, вишивки, кераміку й деревляну різьбу). **Варшава, вул. Маршалковська 97 А, м. 2 (тел. 9-83-93).** 1652 16—30

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а. тел. 224-81.** 1959 1—30

ВЗОРИ до гафту, найдешевше, наймодніші. Рисівниче заведення, Львів, Гетьманська 24. 3—6

ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕШЕВО, ТОЧНО І СОЛІДНО ПЕРЕВОЗИ

меблів і товарів виконує та всякі спедиційні заходи полагоджує

„ГАРМА"

спедиційно перевозова кооператива

Львів, ул. Потоцького ч. 11 а (друга брама) тел. 111-21 2—6

ЛІКАРСЬКО-ШПИТАЛЬНІ МЕБЛІ

ВСІЛЯКОГО РОДУ

виконує єдиний фахівець із цієї ділянки українець — шлюсарський майстер

СТЕПАН КЛАК

Замовлення приймає ф-ма **Олекс. Мацяк, Львів, Валова 27, тел. 116-60**

Меблеві покриття хідники, дивани, церати, лінолеум, **капи і намітки**, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 3-22

Львів, Леґіонів 29, в подвір'ю, тел. 286-38.

Столярська робітня

поручає всілякі меблеві вироби на замовлення та готові на складі

Маріян Міхаліцкий

Львів, Потоцького 38 3-4

KALKI TAŚMY SŁOŃCE

Кальки, Тасьми, Атраменти, Туші і Клеї

продукує

хемічна фабрика

„СОНЦЕ"

сп. з обм. відп.

Варшава, Людна 6/8 тел. 9-53-58

Домагатися всюди.

Новововідкрите торговельно-транспортове бюро

ІВАНА ПАРУБЧАКА

у Львові, вул. Домініканська ч. 7 тел. 242-19.

поручається П. Т. Українським Промисловим і Торговельним Фірмам, як єдине підприємство на місто Львів, що **поширює, магазинує і перевозить** предмети українського виробництва. 1960 1-3

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35

1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60

1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15

купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . . зол. 0.10

шукаючі праці . . . . зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—

Остання сторінка 1/2 . . . . зол. 250.—

Остання сторінка 1/4 . . . . зол. 130.—

Остання сторінка 1/8 . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10